

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2024

Eliška Lahodová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Analýza role sportu v sociální inkluzi a začlenění handicapovaných do sportu
Bakalářská práce

2024

Eliška Lahodová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Eliška Lahodová**
Osobní číslo: **E21465**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Ekonomika regionálního sportu**
Téma práce: **Analýza role sportu v sociální inkluzi a začlenění handicapovaných do sportu**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce je analyzovat roli sportu při podpoře sociální inkluze a při začleňování handicapovaných do sportu. V práci bude analyzována česká realita, která bude následně srovnána i s příklady dobré praxe ze zahraničí. Analyzována bude také problematika financování této inkluze.

Osnova:

- Definice základních pojmů.
- Sociální inkluze a začleňování handicapovaných do sportu.
- Sport a handicapovaní v ČR.
- Mezinárodní srovnání.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **–**
Forma zpracování bakalářské práce: **tisková/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

JANŠTA, Petr. *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum, 2018. ISBN10 8024639866.
SLOWÍK, Josef. *Inkluzivní speciální pedagogika*. Praha: Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3010-8.
VÁŘEKOVÁ, Jitka, DAŘOVÁ, Klára a NOVÁKOVÁ, Pavlína. *Žák se speciálními vzdělávacími potřebami o tělesné výchově*. Praha: Karolinum, 2022. ISBN 978-80-246-5181-1.
ZILCHER, Ladislav a SVOBODA, Zdeněk. *Inkluzivní vzdělávání: efektivní vzdělávání všech žáků*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0789-6.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Viktor Prokop, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2024**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem „Analýza role sportu v sociální inkluzi a začlenění handicapovaných do sportu“ jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 04. 2024

Eliška Lahodová v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala všem, kteří se podíleli na vzniku této bakalářské práce. Především bych chtěla poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce doc. Ing. Viktoru Prokopovi, Ph.D., za jeho cenné rady, ochotu, trpělivost a pomoc při tvorbě. Také bych chtěla poděkovat Mgr. Ester Koníčkové, za její vstřícnost a pomoc při získávání potřebných informací a podkladů.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zaměřuje na analýzu role sportu v sociální inkluzi a začleňování handicapovaných do sportu. Hlavní teoretická východiska zahrnují pojem sport, vývoj sportu, členění sportu, vymezení sportovních zařízení, marketing a management ve sportu a členění ve sportu. Dále se zaměřuje na sociální inkluzi a exkluzi, handicap a zdravotní postižení. Práce se také zaměřuje na analýzu hospodaření spolku. Závěr práce je věnován mezinárodnímu pojetí sportu a mezinárodním sportovním federacím.

KLÍČOVÁ SLOVA

Sport, vývoj sportu, sportovní zařízení, sociální inkluze, sociální exkluze, handicap, zdravotní postižení, analýza hospodaření, mezinárodní olympijský hnutí

TITLE

Analyst of the role of sport in social inclusion and inclusion of the disabled in sport

ANNOTATION

This bachelor thesis focuses on the analyst of the role of sport in social inclusion and inclusion of the disabled in sport. The main theoretical starting points include the concept of sport, development of sport, division of sport, definition of sports facilities, marketing and management in sport and division in sport. It also focuses on social inclusion and exclusion, handicap and disability. The work also focuses on the analysis of the management of the association. The conclusion of the thesis is devoted to the international concept of sport and international sports federations.

KEYWORDS

Sport, sports development, sports equipment, social inclusion, social exclusion, handicap, disability, economic analysis, international Olympic movement

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	11
ÚVOD	12
1 DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ	13
1.1 Definice sportu.....	13
1.2 Funkce sportu.....	13
1.3 Vývoj sportu	14
1.4 Členění sportu	15
1.5 Sportovní zařízení	16
1.6 Neziskové organizace	17
1.6.1 Charakteristické znaky neziskových organizací	17
1.6.2 Dobrovolnická práce	17
1.7 Ziskové organizace	18
1.8 Marketing a management ve sportu.....	19
1.8.1 Marketing ve sportu	19
1.8.2 Management ve sportu.....	20
1.9 Sponzoring ve sportu	20
2 SOCIÁLNÍ INKLUZE A ZAČLEŇOVÁNÍ HANDICAPOVANÝCH DO SPORTU	22
2.1 Sociální inkluze.....	22
2.2 Sociální exkluze	23
2.3 Handicap	24
2.4 Zdravotní postižení	24
2.4.1 Tělesné postižení.....	25
2.4.2 Mentální postižení.....	25
2.4.3 Zrakové postižení.....	26
2.4.4 Sluchové postižení	26
2.4.5 Porucha řeči	27
2.4.6 Kombinované postižení	27
2.4.7 Postižení způsobené civilizačními chorobami	27
2.5 Sportovní hry pro handicapované	28

2.5.1 Deaflympiáda.....	28
2.5.2 Global Games	28
2.5.3 Paralympijské hry	29
3 SPORT A HANDICAPOVANÍ V ČESKÉ REPUBLICE	31
3.1 Nejběžnější sporty handicapovaných.....	31
3.2 Organizace sdružující sportovce	33
3.3 České hnutí speciálních olympiád z. s.	34
3.3.1 Financování spolku	35
3.3.2 Příjmy spolku.....	36
3.3.3 Výdaje spolku	37
3.3.4 Ukazatel rentability.....	38
3.3.5 Ukazatel autarkie	39
3.3.6 Ukazatel likvidity.....	39
3.3.7 Shrnutí výsledků analýzy.....	40
4 MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ.....	42
4.1 Mezinárodní olympijské hnutí	42
4.1.1 Mezinárodní olympijský výbor.....	42
4.1.2 Mezinárodní sportovní federace	43
4.1.3 Národní olympijské výbory	43
4.2 Mezinárodní srovnání	44
4.2.1 Itálie	44
4.2.2 Dánsko	44
4.2.3 Česká republika.....	45
4.2.4 Srovnání států	45
4.3 Příklady konkrétních mezinárodních sportovních federací	47
4.3.1 Mezinárodní federace ledního hokeje - IIHF.....	47
4.3.2 Mezinárodní basketbalová organizace - FIBA	48
4.3.3 Mezinárodní volejbalová federace - FIVB	48
4.3.4 Mezinárodní federace sportovního lezení - IFSC	48
4.4 Způsoby financování sportu handicapovaných ve vybraných evropských zemích	48
4.4.1 Irsko	49
4.4.2 Itálie	49
4.4.3 Francie	49

ZÁVĚR	51
POUŽITÁ LITERATURA	52

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1: Zdroje financování ČHSO 2022	35
Obrázek 2: Celkové příjmy ČHSO (v tis. Kč)	37
Obrázek 4: Celkové výdaje ČHSO (v tis. Kč).....	38
Obrázek 5: Přehled příjmů a výdajů ČHSO	41
Obrázek 6: Počet sportovců na olympijských hrách v roce 2020	46
Obrázek 7: Počet obsazených disciplín na olympijských hrách v roce 2020.....	47
Tabulka 1: Příjmy ČHSO (v tis. Kč).....	36
Tabulka 2: Výdaje ČHSO (v tis. Kč)	37
Tabulka 3: Ukazatel rentability	38
Tabulka 4: Ukazatel autarkie.....	39
Tabulka 5: Ukazatel likvidity	39
Tabulka 6: Členství/počet sportovních klubů pro osoby se zdravotním postižením ve Francii	50

ÚVOD

Bakalářská práce se bude věnovat analýze role sportu v sociální inkluzi a začleňování handicapovaných do sportu. Sport zasahuje do života většiny obyvatel a obklopuje lidi v každém věku života. Sport plní celou řadu funkcí, které mají pozitivní dopady, jak na naše fyzické, tak i duševní zdraví. Sport slouží také jako nástroj k sociální inkluzi. V důsledku inkluze handicapovaných do sportu vzniká mnoho organizací, které se právě tímto problémem zabývají.

Teoretická část je zaměřena na definici základních pojmů týkajících se sportu. Je zde definováno obecné pojetí sportu, funkce sportu, postupný vývoj sportu a členění sportu. Dále se práce zaměřuje na sportovní zařízení, konkrétně na ziskové a neziskové organizace, s neziskovými organizacemi spojenou dobrovolnickou činnost, marketing a management ve sportu a sponzoring ve sportu. Druhá kapitola je věnována problematice sociální inkluze a exkluze a začleňování handicapovaných do sportu. Dále jsou v druhé kapitole definovány jednotlivé druhy zdravotního postižení a sportovní hry pro handicapované, mezi které patří například Deaflympiáda, Global Games nebo Paralympijské hry, které se řadí mezi nejvyšší soutěž handicapovaných vrcholových sportovců.

Třetí část práce je věnována samotnému sportu pro handicapované a konkrétním příkladům sportů, které se různými způsoby liší od sportů pro zdravé sportovce. Dále je práce zaměřena na analýzu Českého hnutí speciálních olympiád, které sdružuje sportovce s handicapem a pořádá soutěže a závody pro tyto sportovce. Tato část práce se zabývá základními informacemi, financováním spolku, příjmy a výdaji spolku a ukazateli rentability, autarkie a likvidity.

Závěrečná část práce se zabývá mezinárodním srovnáním sportovních organizací. Je zde definováno Mezinárodní olympijské hnutí a jeho části, mezi které lze zařadit Mezinárodní olympijský výbor, Mezinárodní sportovní federace a Národní olympijské výbory. Dále je tato část věnována analýze účasti Itálie, Dánska a České republiky na Letních olympijských hrách v Tokiu v roce 2020. Dále je práce věnována vybraným Mezinárodním sportovním federacím, konkrétně Mezinárodní federaci ledního hokeje, Mezinárodní basketbalové organizaci, Mezinárodní volejbalové federaci a Mezinárodní federaci sportovního lezení. Závěr kapitoly je zaměřen na financování sportu handicapovaných ve vybraných zemích Evropy, konkrétně Irsku, Itálii a ve Francii. Kapitola je také zaměřena na programy, které jednotlivé státy využívají při inkluzi handicapovaných do sportu.

1 DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V první kapitole bakalářské práce budou definovány základní pojmy, týkající se sportu. Bude zde definován samotný pojem sport, jaké jsou funkce sportu, postupný vývoj sportu, členění sportu zejména podle výkonnosti. Dále se kapitola zaměřuje na sportovní zařízení, ziskové a neziskové organizace a dobrovolnickou činnost. Poslední část se zaměřuje na marketing a management ve sportu a sponzoring ve sportu, který se stává, čím dál více diskutovaným tématem.

1.1 Definice sportu

Sport zasahuje do života většiny obyvatel. Zasahuje do života vrcholových, výkonnostních nebo rekreačních sportovců, ale i diváků, posluchačů nebo čtenářů. Slovo sport pochází „ze staroangl. slova *disport* = *bavit se, roznášet, jehož základem je lat. *disportare* = rozptylovat se, bavit se*“ (Maříková a kol., 1996, s.1210).

Sport jako takový nemá jednu ustálenou definici. Je proto možné se setkat s řadou různých definic sportu. Evropská charta sportu definuje sport jako „*všechny formy tělesné činnosti, které až již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj výsledků v soutěžích na všech úrovních*“ (Evropská charta sportu, 2016, s. 2). Maříková a kol. (1996, s. 1210) dále uvádějí, že sport je „*jakákoliv pohybová aktivita, která má charakter hry (bud' zápasu se sebou samým, nebo závodu s jinými) a realizuje se v rámci přesně stanovených pravidel a zásad fair play.*“ Obecně lze říci, že sport je pohybová aktivita, která je spojována s relaxem, radostí, se sociálním kontaktem a probíhá na základě určitých pravidel a zvyklostí. Někteří sportovci vnímají sport jako příležitost k tomu se proslavit a dosahovat úspěchů (Kunz, 2018a).

1.2 Funkce sportu

Sport nebo celkově pohybové aktivity obklopují lidi v každém věku našeho života. Sport plní mnoho funkcí, mezi které patří například sociální, preventivní nebo zdravotní funkce. V rámci preventivní a zdravotní funkce, mohou mít pravidelné pohybové aktivity celou řadu pozitivních dopadů na lidské duševní a fyzické zdraví. Mezi pozitivní dopady na duševní zdraví lze zařadit snížení stresu nebo úzkosti, zlepšení duševní pohody nebo zvýšení sebevědomí. Mezi pozitivní dopady, které mají dopad na fyzické zdraví, lze zařadit zlepšení fyzické kondice, dechové výkonnosti, snížení rizika nadváhy a obezity nebo zlepšení kvality spánku (Kunz, 2018a).

Sport má také dopad na společnost a může pomoci k pozitivním změnám ve společnosti. V současné době je sport čím dál více populární a má dopad také na veřejnost, především pak na mladou generaci. Stal se také nedílným nástrojem mezinárodní integrace, kdy mají sportovci možnost rozvíjet komunikaci, přátelství a kontakt s lidmi z jiných kultur. Dále se konají významné mezinárodní události, kam lze zařadit například olympijské hry. Ty se týkají nejen sportu jako samotného, ale také společenských problémů, násilí nebo například budování míru (Kunz, 2020).

Sport může také sloužit k budování národní identity. Do této kategorie lze zařadit tělocvičnou organizaci Sokol. Sokol sloužil nejen k tělesným cvičením, ale také k rovnosti cvičenců. V Sokole se objevují první zmínky atletiky, sportovní gymnastiky nebo turistiky. Zakladatelem Sokola byl Miroslav Tyrš a ten rozdělil tělesná cvičení do několika skupin (Jansa, 2018):

- cvičení bez náradí a bez pomoci nebo odporu jiných,
- cvičení nárad'ová - skoky, kruhy, činky,
- cvičení ve skupinách,
- úpolová - odpory, zápas, rohování, šerm.

Spolek sokol funguje v České republice dodnes. Během roku pořádají mnoho sportovních akcí. Každý rok se koná například Sokolský běh republiky, který se koná vždy 28. 10. na oslavu vzniku Československé republiky.

1.3 Vývoj sportu

Jak už bylo definováno v části 1.1, sport je pohybová aktivita. Celkově pohybové aktivity odjakživa patřily do života každého z nás a vyskytovaly se ve všech historických obdobích. Člověk měl vždy potřebu pohybovat se, běhat, házet, skákat a jiné. Na počátcích vývoje sportu nechápali lidé pohyb jako sport, ale jako nástroj k obživě a přežití. Později mezi nejrozšířenější sporty patřil zápas a pěstní souboje. Postupně začali mít lidé z pohybu pocit radosti a začaly se objevovat první tance. Znamky sportu, jak je znám v současnosti, přišly na konci 15. století v Americe. Začaly se objevovat sportovní haly, ve kterých se sportovalo. Halám se říkalo míčovny a zpočátku se tu hrál hlavně tenis (Gréxa a kol., 2011; Sommer, 2003).

S koncem středověku se sport postupně stává přirozenou potřebou, bývá spojován s ekonomikou, začíná mít svá pravidla a dostává se do podoby, jak je znám v současné době. Začátkem 19. století se sport postupně dostává i do škol, a to hlavně na gymnázia a vysoké školy. S tímto obdobím jsou také spojené první novodobé olympijské hry, které se konaly na

konci 19. století. Olympijské hry navštívili sportovci ze třinácti zemí světa. Čeští sportovci se prvních her nezúčastnili (Sommer, 2003).

Sport je v současné době hlavně komerční záležitostí a je spíše individuální. Sportovci se zaměřují především na dosažení nejlepšího výsledku za každou cenu. Do sportu v současné době zasahují také diváci. Ti na různé sporty sázejí a s tím jsou spojené také podvody, úplatky nebo například násilí. Sportovci mají celou řadu možností, jak trénovat, mají různé technologie, které se dříve vůbec nevyskytovaly, a proto se zde objevuje princip fair play, který je v současné době velmi důležitý (Flemer, 2020).

1.4 Členění sportu

Pojem sport je pro každého jedince subjektivní. Sport lze rozdělit dle různých kritérií a pohledů. Sportovní aktivity je možné dělit podle mnoha hledisek, například následujícím způsobem (Flemer, 2022):

- roční období - letní, přechodné, zimní,
- prostředí - venkovní, kombinované, sálové,
- počet zúčastněných sportovců - individuální vs. kolektivní,
- míra organizovanosti - formálně organizované, neorganizované ad.

Nejznámějším členěním je členění z hlediska dosahovaného výkonu. Dle tohoto hlediska se sport člení na rekreační, výkonnostní a vrcholový neboli profesionální. Rekreační sport je nejčastěji provozován individuálně a sportovec není součástí žádného sportovního klubu. Sport je provozován hlavně pro radost, a ne za účelem nejlepšího výkonu. Naproti tomu výkonnostní a vrcholový sport je provozován u sportovní organizace a je spojen s účastí na závodech a soutěžích. Pro vrcholové sportovce je sport jejich povoláním (Flemer, 2022; Slepíčková, 2005).

Člověk, který se zabývá rekreačně nějakým sportem nebo pohybovou aktivitou, není součástí žádného sportovního klubu, jako tomu je u výkonnostního nebo vrcholového sportu. Pohybové aktivity, které patří mezi rekreační, přináší sportovcům hlavně zábavu, odpočinek nebo nabytí psychických a fyzických sil. Při rekreaci je také velmi důležitá emoční a mentální složka. Například při turistice v nás vyvolávají emoce výhledy do okolí nebo pozorování přírody (Slepíčková, 2005).

Pro každého může mít rekreace mnoho pojetí a každý si ji představí jinak. Pro někoho je rekreace cyklovýlet s partou kamarádů, pro někoho zase lehký běh nebo turistika a někdo si pod pojmem rekreace představí např. práci na zahradě.

U výkonnostního sportu je sportovec součástí sportovního klubu a tento klub reprezentuje. Mezi hlavní znaky výkonnostního sportu patří snaha dosáhnout maximálního výkonu, potřeba relaxace nebo potřeba sociálních kontaktů. Hlavním cílem je dosáhnout maximálního výkonu a zvítězit, ale sportovec provozuje sport na amatérské úrovni nikoli jako profesionál (Slepičková, 2005).

Poslední druhem sportu, který se rozlišuje podle výkonnosti je vrcholový nebo také profesionální sport. Vrcholový sportovec vnímá sport jako své povolání nebo způsob obživy. Sportovec je také součástí sportovního klubu a může být i reprezentantem určitého státu. Mezi hlavní motivy vrcholového sportu patří dosažení maximálního výkonu, dosažení vysokého sociálního postavení a dobrého finančního ocenění. Velmi důležitou roli tu hraje také komercializace a sportovec se musí účastnit všech důležitých závodů a zápasů (Flemer, 2022; Slepičková, 2005).

1.5 Sportovní zařízení

Pod pojmem sportovní zařízení si asi většina představí nějakou sportovní organizaci, spolek nebo sdružení. Mohou sem ale také patřit fitness centra nebo například sjezdařské areály. Dle Kotába a kol (2011) je sportovním zařízením „*chápan objekt, pozemek, vodní plocha, budova nebo jejich soubor sloužící výhradně převážně pro provozování sportu*“. Dle Šímy (2016) lze rozdělit sportovní zařízení:

- dle prostředí – krytá, venkovní a kombinovaná sportovní zařízení,
- dle motivace potenciálních účastníků – sportovní zařízení pro divácký sport, pro aktivní sport, pro relaxaci a pro zábavu,
- dle cíle – komerční a nekomerční sportovní zařízení,
- dle vlastnictví – soukromá, veřejná a kombinovaná sportovní zařízení.

Rozsah a počet sportovních zařízení se v každém světadílu liší. To závisí na přírodním prostředí, podnebí, politické situaci nebo na tradicích. Problematika sportovních zařízení je velmi složitá. V současné době je mnohem více provozovatelů těchto zařízení. Sportovní zařízení lze rozdělit na dvě skupiny. První skupina se zaměřuje zejména na zisk. Do této skupiny se řadí sporty, mezi které patří například fitness, tenis, golf, lezení na lezecké stěně nebo sjezdové lyžování. Tyto sporty jsou většinou provozovány v zařízení, které je v soukromém vlastnictví, a jejich primárním cílem je dosahovat zisku. Do druhé skupiny se zařazují neziskové organizace. Ty jsou rozšířenější a jejich úkolem není dosahovat zisku, ale hlavně zajistit místo pro sportování a dosahovat pozitivních externalit (Flemer, 2022).

1.6 Neziskové organizace

Neziskové organizace jsou financovány z mnoha zdrojů a díky těmto zdrojům mohou tyto subjekty provozovat svou činnost. Vyskytuje se spousta druhů neziskových organizací i mnoho definic. Neziskové organizace se liší způsobem financování, managementem nebo právním vymezením. V současnosti se lze setkat se dvěma druhy neziskových organizací. Mezi první se řadí státní neziskové organizace. Ty může zřizovat stát, kraj, obec nebo jejich organizační složky. Zřizují je především organizační složky nebo příspěvkové organizace. Druhým druhem jsou nestátní neziskové organizace neboli soukromé organizace. Nestátní neziskové organizace získávají finanční zdroje hlavně z dotací, darů nebo příspěvků (Stejskal a kol., 2012; Hobza a kol., 2006).

1.6.1 Charakteristické znaky neziskových organizací

Jak už bylo výše definováno, neziskové organizace nejsou zřizovány za účelem zisku, ale za účelem dosahovat pozitivních externalit a zajistit prostředí pro sportovce. Dle Škarabelové (2005) definovat pět charakteristických znaků neziskových organizací:

- institucionalizované (*organized*) - mají jistou organizační strukturu, bez ohledu na to, zda jsou formálně nebo právně registrovány,
- soukromé (*private*) - jsou institucionálně odděleny od státní správy, ani jí nejsou řízeny, rozhodující je zde fakt, že základní struktura neziskových organizací je ve své podstatě soukromá,
- neziskové (*non-profit*) - mohou svou činností vytvářet zisk, ale ten musí být použit na cíle dané posláním organizace,
- samosprávné a nezávislé (*self-governing*) - jsou vybaveny vlastními postupy a strukturami, které umožňují kontrolu vlastních činností,
- dobrovolné (*voluntary*) – využívají dobrovolnou účast na svých činnostech, dobrovolnost se může projevovat výkonem neplacené práce pro organizaci, formou darů nebo čestné účasti ve správních radách.

1.6.2 Dobrovolnická práce

Důležitou součástí neziskového sektoru je dobrovolnická práce. Dobrovolnictví je jedním z důležitých prvků a rysů nestátních neziskových organizací. Dobrovolnickou práci dle Stejskala a kol. (2012, s. 16) definovat jako „výkon samostatné činnosti bez nároku na odměnu, kterou člověk vykonává ve prospěch společnosti.“ Rozlišuje se krátkodobá a pravidelná dobrovolnická činnost. Krátkodobá činnost nevyžaduje tak vysoké nároky na motivaci

dobrovolníka a je spíše jednorázová. Pravidelná dobrovolnická činnost je obtížnější na motivování, získávání a řízení dobrovolníků (Stejskal a kol, 2012; Novotný a kol, 2011).

Sportovní kluby a tělovýchovné jednotky jsou závislé na dobrovolnické práci. Organizace využívají dobrovolnickou činnost zejména z důvodu ušetření mzdových nákladů. Mezi hlavní přínosy dobrovolné činnosti dle Novotného a kol. (2011):

- levná pracovní síla – organizace získá hodnotu z práce vykonané dobrovolníkem, ale za tuto práci neplatí tržní cenu,
- nové pohledy a názory – každý dobrovolník má mnoho zkušeností a názorů, které musí umět využít,
- zpětná vazba – komunikace s dobrovolníky přináší užitečné kritické názory na fungování organizace,
- propagace – bezproblémově odvedená dobrovolná služba může způsobit šíření ústní reklamy,
- uchazeči o práci – dobrovolníci, kteří činnost vykonávají delší dobu jsou ideálními uchazeči pro placenou pracovní pozici.

Mezi dobrovolníky se řadí především trenéři, rozhodčí nebo pomocníci na sportovních akcích.

1.7 Ziskové organizace

Sport je oblast, která bývá spíše spojována s neziskovými organizacemi. V současné době se ale objevuje čím dál více ziskových organizací, které se oblastí sportu zabývají. Mezi ziskové organizace lze zařadit sportovní kluby a týmy nebo sportovní agenty. Dále mezi ziskové organizace patří prodejci sportovních oděvů a vybavení nebo sportovní média. Ziskové organizace velmi často spolupracují s neziskovými organizacemi nebo s dobrovolníky. Hlavním důvodem této spolupráce je rozšíření sportu mezi více lidí. V současné době se setkáváme s větším množstvím soukromých vlastníků a provozovatelů sportovních zařízení. Soukromí vlastníci se nejčastěji zaměřují na tvorbu zisku (Flemer, 2022).

Dle Stejskala (2012) fungují ziskové organizace na základě klasické ekonomie. Jejich princip vyplývá ze všeobecně známých principů tržní ekonomiky. Ta je založená na individuální zodpovědnosti jednotlivce, práva využívat vlastní kapitál a práci a prostřednictvím dobrovolné směny na trhu dosahovat zisku.

Cílem ziskových organizací je v krátkodobém horizontu dosahovat zisku. Ziskové organizace získávají prostředky na svou činnost z tržeb za výrobky a služby, které produkují. Tyto

organizace jsou ve zkoumání mikroekonomie a makroekonomie. Tetřevová (2008, s.11) ve své knize uvádí, že „mikroekonomie studuje chování individuálních subjektů, mezi které patří jednotlivci, domácnosti a firmy, zatímco makroekonomie studuje chování ekonomiky jako celku“.

1.8 Marketing a management ve sportu

Další část se zaměřuje na marketing a management ve sportu. Marketing i management čím dál více zasahují i do oblasti sportu a ovlivňují, jak samotné sportovce, tak mají vliv i na diváky nebo fanoušky. Do oblasti marketingu lze zařadit zejména organizace, které vyrábějí sportovní zboží. Management se zaměřuje hlavně na funkci sportovního manažera.

1.8.1 Marketing ve sportu

Projevy marketingu jsou v současné době stále výraznější. Dle Čáslavové (2020) využívají marketing v oblasti sportu zejména organizace vyrábějící sportovní zboží, ale dále také sportovní osobnosti nebo například sportovní organizace. Sportovní marketing se začal objevovat v druhé polovině 20. století. Z počátku byl spojován s rozvojem sportovních televizních přenosů. Dále se marketing zabýval tématy spojenými s využitím sportu jako nástroje pro posílení image podniků nebo pro přenos propagačních sdělení. Postupně začaly využívat nástroje marketingu i samotné sportovní organizace. Tyto organizace využívaly různé výrobky, které sportovci využívali jako nástroj propagace (Čáslavová, 2020; Kunz, 2018b).

Sportovní marketing spojuje známé osobnosti s tradičními i netradičními sporty a s vybranými značkami. Toto spojení slouží k zacílení spotřebitelů na danou značku nebo firmu. Sport je v současné době velmi populární a sledovanost sportu roste. Sportovní fanoušci jsou oddaní svým sportovním týmům nebo sportovcům a tím roste i povědomí o značkách i samotný prodej těchto značek (Kunz, 2018b).

V současné době se objevují různé přístupy k marketingu. Prvním přístupem je dílčí koncepce marketingu ve sportu. Zde se využívají marketingové koncepty a začíná se s projekty marketingu. Tyto projekty mají povahu marketingu jako sponzorování nebo jako sportovní reklamy. Druhým přístupem je komplexní koncepce marketingu ve sportu. Hlavním důvodem, proč si sportovní kluby vybírají tuto koncepci, je především využívání finančních zdrojů (Čáslavová, 2020).

1.8.2 Management ve sportu

Sportovní management dle Čáslavové (2020, s.18) lze chápat „jako způsob uceleného řízení tělovýchovných a sportovních svazů, spolků, klubů, tělovýchovných jednot, družstev, které alespoň zčásti akcentují podnikatelsky orientované chování.“ Proces managementu sportu je spojen s rolí sportovního manažera. Sportovní manažer zastává důležité funkce, úlohy a povinnosti. Jednu ze základních činností manažera tvoří rozhodování. Manažerské rozhodování má různé metody. Jednou z nejužívanějších metod je metoda analýzy nákladů a přínosů neboli cost-benefit analýza. Analýza nákladů a přínosů je komplexní a patří mezi základní techniky rozhodování. Tato metoda se zabývá porovnáváním vynaložených nákladů s přínosy, které přináší dané náklady. Využívá se například pro hodnocení investičních projektů (Štědroň a kol., 2021; Čáslavová, 2020).

1.9 Sponzoring ve sportu

Poslední část kapitoly se bude zabývat sponzorováním ve sportu. Sponzorování se stává čím dál větší součástí sportu a patří mezi významné prostředky k zabezpečení finančních zdrojů sportovních klubů. Kunz (2018b) ve své knize uvádí, že sponzor nejčastěji poskytuje finanční nebo materiální hodnotu danému klubu. Mezi hlavní cíle sponzora lze zařadit podporu marketingových cílů, zvýšení povědomí o značce nebo zvýšení sympatií ke značce. Sportovní klub nabízí protislužbu ve formě reklamy na dresech a sportovních oděvech, reklamy na mantinelu, reklamy na startovních číslech nebo např. výrobky nebo služby sponzora poskytuje jako ceny pro vítěze (Čáslavová, 2020; Kunz, 2018b).

Dle Čáslavové (2021) lze rozdělit formy sponzoringu na pět kategorií:

- sponzorování jednotlivých sportovců – nejčastěji u vrcholových sportovců, sponzorská firma zmiňuje sportovce na svých produktech, pořádá autogramiády se sportovcem, sportovec jako protihodnotu získává finanční i materiální prostředky,
- sponzorování sportovních týmů – sportovní tým nabízí zejména reklamu na dresu, autogramiády, sponzor poskytuje finance, sportovní vybavení nebo např. dopravu,
- sponzorování sportovních akcí – sponzor se objevuje na programu, vstupenkách nebo v reklamě o přestávkách,
- sponzorování sportovních klubů – tato forma má nejširší možnosti z hlediska činnosti, sportovní klub má k dispozici sportovce, sportovní týmy, pořádá sportovní akce ad.,

- sponzorování ligových soutěží – tuto formu sponzorování využívají především velké firmy, v ČR se tato forma objevuje především ve fotbale a ledním hokeji, ve většině případů se hlavní sponzor objevuje v názvu ligy (např. Fortuna liga).

První kapitola poskytuje základní informace pro porozumění sportovnímu prostředí a jeho klíčovým prvkům. Definice sportu a jeho funkce jsou základním prvkem pro pochopení významu sportu v lidské společnosti. Postupný vývoj sportu ukazuje na adaptaci sportu, která se mění dle potřeb a hodnot společnosti. Členění sportu zobrazuje širokou škálu sportovních aktivit na různých úrovních výkonnosti. S tím se váže také důležitost sportovních zařízení a s tím spojených ziskových a neziskových organizací. V současné době vstupuje do sportu také oblast marketingu, managementu a sponzoringu, které v oblasti sportu odkrývají mnoho příležitostí v oblasti obchodního a strategického řízení v rámci sportovního odvětví. Tímto trendem zasahuje sport do různých aspektů lidského života, ale i celé společnosti.

2 SOCIÁLNÍ INKLUZE A ZAČLEŇOVÁNÍ HANDICAPOVANÝCH DO SPORTU

V druhé kapitole bude definován pojem sociální inkluze a sociální exkluze. Dále se tato kapitola zaměří na definici handicapu a jeho typy, zdravotní postižení, druhy zdravotního postižení a definici jednotlivých druhů zdravotního postižení. Závěr kapitoly se zaměří na sportovní hry pro handicapované. Tato část bude obsahovat informace ohledně světových soutěží pro handicapované, mezi které patří Deaflympiáda, Global Games a Paralympijské hry, které patří mezi nejvyšší soutěž pro vrcholové sportovce.

2.1 Sociální inkluze

Inkluze jako taková je aktuálně velmi probíraným tématem. V současné době roste zájem o tuto problematiku a stává se součástí celé řady oborů, ať už v oblasti sportu, školství nebo např. v pracovním prostředí. Jde především o reakci na sociální odlišnosti. Tato kapitola se bude zabývat zejména inkluzí ve sportu a ve školství.

Votoupal a kol. (2022, s. 22) vymezuje inkluzi jako „*nástroj na vytváření podmínek pro zapojování lidí s handicapem do činností a vztahů v různých sférách života místní komunity.*“ Mnoho autorů pojem inkluze porovnává nebo spojuje s pojmem integrace. Obecně lze pojem integrace definovat jako sjednocení, ucelení nebo scelení. Oproti tomu pojem inkluze nelze takto jednoduše definovat. Dosud neexistuje jednotná definice toho, co se pojmem inkluze rozumí a co vlastně inkluze v praxi znamená. Brown (2016) uvádí, že inkluze je složitá, mnohostranná a neustále se měnící.

S další definicí se lze setkat v právním řádu České republiky, kde podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, je pojem sociální začleňování definován jako „*proces, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené dosáhnou příležitostí a možností, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít životem, který je ve společnosti považován za běžný*“ (zákon č. 108/2006 Sb., §3 odst. e, o sociálních službách).

Inkluze je obecně vnímána jako začleňování jedinců do kolektivu, může sem patřit např. začleňování žáků do klasických školních tříd nebo začleňování jedinců do daného sportu. Pojetí inkluze může také znamenat budování „sportu pro všechny“ nebo „škol pro všechny“. Hlavním úkolem těchto projektů je udržení vztahu mezi sportem a jedinci, kteří se odlišují od ostatních (Zilcher a kol., 2019).

Dle Zilchera a kol. (2019, s. 35) „je nutno nahlížet na inkluzi, jako na komplex, který lze vymezit jak z hlediska filozofického, sociologického, pedagogického, speciálněpedagogického, lidskoprávního, etického, ekonomického, politického, historického, tak z mnoha dalších pohledů.“ Sociální inkluze se nezaměřuje pouze na možnost člověka s postižením účastnit se běžných aktivit společenského života například ve sportovním klubu, škole, zájmových kroužcích nebo v zaměstnání. Sociální inkluze znamená také přístup postoje k lidem s postižením nebo přístup celé společnosti k odlišnosti mezi lidmi. V současné době se vyskytují faktory, které mohou lidé s postižením nebo handicapem znevýhodňovat. Do této oblasti lze zařadit hlavně postoje společnosti. Postoje společnosti patří mezi velmi složité faktory a není možné je měnit. Změna postoje je dlouhodobou záležitostí a v historii měla mnoho stádií. Mezi tato stadia patří zotročování, charitativní, humanistické, rehabilitační a socializační stádium (Zilcher a kol., 2019).

2.2 Sociální exkluze

Sociální exkluze je pojem, který pochází z latinského slova *excludo*, znamená vyloučení nebo vypuštění. Sociální exkluze se objevila v druhé polovině 20. století. Obecně sociální exkluze představuje stav, ve kterém se jednotlivci nebo skupiny jednotlivců nemohou plně účastnit sociálního, politického a kulturního života. Při sociální exkluzi dochází k vytěsňování jednotlivců nebo celých skupin na okraj společnosti a tím mají omezený přístup ke statkům a službám, které jsou ostatním běžně dostupné (United Nations, 2016; Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2014).

Mezi prvními použil pojem exkluze ekonom a státní úředník Pierre Massé. Massé hovoří o exkluzi v souvislosti na skutečnost, že na okraji blahobyte společnosti žijí lidé, kteří nejsou součástí ekonomického pokroku. Exkluze se z počátku týkala zejména nadřízenosti a podřízenosti obyvatel. Později se exkluze zabývá oblastí bydlení, pracovních příležitostí nebo se přímo zaměřuje na fyzicky a mentálně handicapované. Začínají se objevovat rozdíly mezi bohatými a chudými, zaměstnanými a nezaměstnanými nebo mezi zdravými a nemocnými (Keller, 2014).

Exkluzi lze rozdělit na individuální a skupinovou. Individuální inkluze zasahuje do života jednotlivců. Může být způsobena osobními faktory, mezi které patří především mentální a fyzické postižení, nemoci ale také nezaměstnanost. Oproti tomu skupinová inkluze zasahuje do života určité skupiny lidí. Tato skupina může být odlišná svou rasou, náboženstvím, sociální

třídou nebo genderovou příslušností. Oba tyto druhy exkluze spolu navzájem souvisejí a propojují se (Keller, 2014).

2.3 Handicap

Handicap se v českém jazyce objevuje spíše jako pojem postižení nebo znevýhodnění. Dle Slowíka (2007, s. 27) se *„znevýhodnění (handicap) projevuje jako omezení vyplývající pro jedince z jeho vady nebo postižení, které ztěžuje nebo znemožňuje, aby naplnil roli či plnil úlohy, které jsou pro něj (s přihlédnutím k jeho věku, pohlaví a sociálním či kulturním činitelům) normální.“* V současnosti se lze setkat se šesti hlavními handicapy, podle kterých by měl být posouzen každý člověk. Mezi tyto handicapy patří (Trojan a kol., 2005):

- handicap v orientaci,
- handicap ve fyzické nezávislosti,
- handicap v zaměstnání,
- handicap v pohyblivosti,
- handicap v sociální integraci a
- handicap v hospodářské soběstačnosti.

2.4 Zdravotní postižení

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, definuje zdravotní postižení jako *„tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby.“* Zdravotní postižení je takový zdravotní stav jedince, který brání nebo omezuje jedince v účasti v běžných aktivitách a ve schopnosti péče o sebe sama. Mezi tyto aktivity patří např. omezená fyzická mobilita, omezení v pracovních možnostech, omezení při volném času, nižší míra soběstačnosti, omezený přístup ke vzdělávání (Jiráková, 2014a, zákon č. 108/2006 Sb.).

Ke zdravotním postižením může docházet z mnoha příčin. Příčiny mohou vznikat před narozením, během porodu nebo později po narození. Mezi příčiny, které vznikly před narozením či během porodu, lze zařadit užívání drog a alkoholu během těhotenství, stresové situace během těhotenství nebo např. komplikovaný porod. Postižení vzniklá během života se objevují zejména v důsledku nemoci nebo při úrazu (Jiráková, 2014a).

V praxi se lze setkat s různými způsoby dělení zdravotního postižení. Švarcová-Slabinová rozlišuje postižení na tři druhy a to na mentální postižení s tělesným, zrakovým nebo sluchovým

postižením, tělesné postižení se smyslovým postižením a kombinaci smyslových postižení. Do poslední skupiny patří i jedinci s hluchoslepotou (Švarcová-Slabinová, 2012).

Zdravotní postižení se nejčastěji rozděluje podle Michalíka. Michalík (2011) rozlišuje zdravotní postižení dle toho, jaké zdravotní postižení převládá na:

- tělesné (fyzické),
- mentální - zahrnuje i duševní onemocnění a poruchy autistického spektra,
- zrakové,
- sluchové,
- řečové,
- kombinované,
- postižení způsobené civilizačními chorobami.

2.4.1 Tělesné postižení

Mezi nejvíce se vyskytované postižení patří fyzické neboli tělesné postižení. Fyzické postižení má především vliv na schopnost pohybu a může také narušovat správnou funkci těla. U tělesného postižení dochází k nefunkčnosti nebo omezení hybnosti svalů, kloubů a kostí. Může také docházet ke snížení obratnosti nebo k poruše nervové soustavy. Tělesná postižení mohou být kompenzována celou řadou pomůcek, které pohyb usnadňují. Mezi tyto pomůcky lze zařadit invalidní vozík nebo např. berle (Venclík a kol., 2016; Jiráková, 2014b).

V praxi se lze setkat se vrozeným nebo získaným tělesným postižením. Vrozené tělesné postižení velice ovlivňuje vývoj jedince. Jedinec s postižením se vyvíjí pomaleji než jedinec bez postižení. Vrozené tělesné postižení vzniklo v průběhu těhotenství, působením nevhodných podmínek při těhotenství, komplikovaným porodem nebo dědičností. Oproti tomu získané tělesné postižení vzniklo v průběhu života jedince. K tomuto postižení mohlo dojít z důsledku nemoci, úrazu nebo například vlivem autohavárie (Vágnerová, 2004).

2.4.2 Mentální postižení

Mentální postižení se projevuje vývojovou poruchou psychických funkcí. Tato porucha se projevuje postižením všech složek osobnosti a ovlivňuje tím celý život člověka. Zasahuje tedy do tělesné, duševní a sociální stránky člověka. Hlavní příčinou je poškození mozku. Mentální postižení lze rozdělit podle toho, k jaké části vývoje jedince k poškození mozku došlo. Dle toho se rozlišuje mentální retardace a demence. K mentální retardaci dochází při opožděném duševním vývoji v prenatálním (před narozením), perinatálním (při narození) nebo časně

postnatálním (krátce po narození) období. Oproti tomu k demenci dochází v průběhu života. Dochází ke ztrátě schopností, které člověk dříve měl (Venclík a kol., 2016).

Mentální postižení lze rozdělit podle inteligenčního kvocientu do šesti kategorií:

- lehká mentální postižení (IQ 50-69),
- střední mentální postižení (IQ 35-49),
- těžká mentální postižení (IQ 20-34),
- hluboká mentální postižení (IQ pod 20),
- jiná mentální postižení,
- neurčená mentální postižení.

Mezi jiná mentální postižení se řadí například autismus nebo těžké poruchy chování. U neurčených mentálních postižení u případů, kdy je mentální postižení prokázané, ale je obtížné nebo nemožné určit úroveň tohoto postižení (Šiška, 2012).

2.4.3 Zrakové postižení

Zrak jako takový je pro člověka a poznávání nových věcí velmi důležitý. Zrak patří k nejdůležitějším smyslům člověka. Pomocí zraku se člověk orientuje, seznamuje s okolím nebo poznává nové předměty. Jedinec je v případě poruchy zraku velmi ovlivněn. Toto postižení tedy ovlivňuje jedince samozřejmě i z psychologického hlediska. Jedinec má ztíženou orientaci, a to dále může vést k deprivaci a psychologickým problémům.

Zrakové postižení se projevuje samotným poškozením nebo oslabením oka nebo poškozením centrální nervové soustavy. Poškození nebo oslabení zrakového orgánu lze zmírnit, kompenzovat nebo léčit. Poškozením centrální nervové soustavy jsou poškozeny cesty, kterými dochází k přenosu zrakové informace do mozku. Ke ztrátě zraku dochází buďto v dospělém věku nebo se může jedinec s poruchou zraku narodit. U člověka, který o zrak přišel v průběhu svého života se jedná spíše o psychologické problémy, protože je člověk nucen přijmout novou životní roli. Pokud se jedinec s poruchou zraku narodí, dochází ke zpožděnému vývoji jedince a u tohoto jedince se projevuje rozdílné vnímání světa (Venclík a kol., 2016; Jiráková, 2014c).

2.4.4 Sluchové postižení

Sluchovým postižením trpí osoby, které mají vadu nebo poruchu sluchu. Porucha sluchu je „dočasná“. Porucha sluchu se tedy dá léčit a lze vrátit sluch na původní úroveň. Oproti tomu vada sluchu patří mezi trvalé postižení a nelze ji napravit. Lze se setkat s různými typy sluchových vad. Mezi tyto vady se řadí převodní vada. Při převodní vadě je postiženo vnější

nebo střední ucho a tuto vadu lze kompenzovat hlasitostí. Dále je možné se setkat s percepční neboli vnímací vadou sluchu. Tato vada postihuje vnitřní ucho nebo sluchový nerv. Posledním typem jsou centrální vady sluchu, které souvisejí s narušením centrální nervové soustavy. Postižení sluchu lze kompenzovat. Pro kompenzaci sluchu lze použít různé druhy sluchadel nebo kochleární implantát. Sluchadla mohou využívat i děti v nízkém věku. Pokud však sluchadla nepomáhají je možné podstoupit operaci, při které je jedinci zaveden kochleární implantát (Jiráková, 2014d; Motejzíkova, 2012).

2.4.5 Porucha řeči

Mezi další druh zdravotního pojištění se řadí porucha řeči. Řeč a celkově komunikace patří mezi přirozenou schopnost člověka. Mezi komunikaci lze zařadit také verbální komunikaci, mimiku, gestikulaci nebo postoj těla. Sychrová uvádí, že *„narušení jakékoli složky komunikace nebo komunikačního procesu, může být označeno za narušenou komunikační schopnost“*.

Mezi problémy, které jsou spojenými ke komunikaci, lze zařadit např. obtíže artikulovat, obtíže v rozlišování významu, obtíže s gramatikou nebo obtíže v chápání smyslů pojmů. Mezi nejčastější příčiny lze zařadit nesprávný mluvní vzor v útlém věku dítěte, narušení centrální nervové soustavy nebo stres matky v těhotenství (Sychrová, 2012).

2.4.6 Kombinované postižení

Lze se setkat také s kombinovaným postižením. V praxi se toto postižení označuje také jako multihandicap či vícenásobné postižení nebo vady. Kombinované postižení je charakteristické tím, že je kombinací dvou či více druhů postižení. Kombinované postižení je možné klasifikovat na mentální postižení v kombinaci s jiným postižením, duální smyslové postižení – nejčastěji hluchoslepotu nebo poruchy chování v kombinaci s jiným postižením. Mezi často se vyskytující syndromy patří Downův syndrom. Jedinci s Downovým syndromem často trpí kombinací mentální retardace, zrakovou vadou, narušenou motorikou nebo srdeční vadou. Mezi další syndrom kombinovaného postižení lze zařadit dětskou mozkovou obrnu. Děti s mozkovou obrnou často trpí tělesným postižením spojeným s mentální retardací (Kunhartová, 2013).

2.4.7 Postižení způsobené civilizačními chorobami

Civilizační choroby nebo také onemocnění se využívají jako označení nemocí, které se vyskytují zejména ve vyspělých zemích, oproti méně vyspělým zemím. Tyto nemoci jsou důsledkem faktorů, které jsou součástí současného moderního životního stylu. Mezi příčiny, které způsobují civilizační onemocnění patří např. nezdravá strava, kouření, pití alkoholu, nedostatek fyzických aktivit nebo stres (Kos, 2020).

Mezi civilizační nemoci se řadí kardiovaskulární onemocnění, poruchy metabolismu, nádory, alergie, cukrovka, astma, nadváha nebo naopak poruchy příjmu potravy. Civilizačním chorobám je možné předcházet mnoha způsoby. Mezi hlavní způsob patří zdravý životní styl. Pod zdravým životním stylem si lze představit zdravou stravu, nekuřáctví, nízká konzumace alkoholu, dostatek pohybu nebo zvládání stresu (Lichnovský, 2018).

2.5 Sportovní hry pro handicapované

S rostoucím počtem typů a stupňů handicapů vzniká celá řada sportovních klubů a soutěží, které tyto kluby pořádají a organizují. Sportu se lze věnovat i s handicapem, a to na vrcholové nebo výkonnostní úrovni.

Při sportu zdravotně postižených na vyšší úrovni dochází ke klasifikaci postižení. Hlavním důvodem je objektivní zařazení sportovce do dané kategorie, ve které budou sportovci s podobným stupněm handicapu. Primárním účelem této klasifikace je redukovat dopad zdravotního postižení na výsledky soutěží (Soeldner, 2013).

2.5.1 Deaflympiáda

Historicky první soutěží, která vznikla pro handicapované sportovce, se stala Deaflympiáda. Deaflympiáda je soutěž pro vrcholové neslyšící sportovce. Dříve nesla název Světové hry neslyšících. Tato soutěž vznikla dříve než paralympiáda a koná se až dodnes. Podobně jako Olympijské hry, se Deaflympiáda koná jednou za čtyři roky a koná se jak letní, tak zimní varianta. Tyto světové hry pořádá organizace Comité International des Sports des Sourds (CISS) neboli Mezinárodní výbor pro sport neslyšících (Táborský, 2005).

2.5.2 Global Games

Další vrcholovou soutěží pro handicapované jsou Global Games. Tato soutěž je pořádána pro osoby s mentálním postižením a organizuje ji společnost INAS neboli Mezinárodní sportovní federace pro osoby s postižením intelektu. Původně sportovci s mentálním postižením soutěžili na paralympijských hrách, ale po skandálu nehandicapovaného novináře byli mentálně postižení vyloučeni z paralympijských her a od roku 2004 se konají Global Games jen pro sportovce s mentálním postižením. Druhý ročník Global Games se konal v České republice a čeští reprezentanti získali 20 medailí. Doposud nejúspěšnějším sportovcem je Ondřej Sedliský, který se věnuje tenisu (Soeldner, 2013).

2.5.3 Paralympijské hry

Mezi nejvyšší soutěž, se kterou je možné se setkat ve sportu handicapovaných, patří Paralympijské hry. Na těchto světových hrách soutěží sportovci s tělesným, spastickým a zrakovým postižením. Paralympijské hry se konají zejména díky spolupráci Mezinárodního paralympijského výboru (International Paralympic Committee) a Mezinárodního olympijského výboru. První paralympiáda se konala v roce 1940. Paralympiády se konají vždy po skončení olympijských her. Konají se tedy jak zimní, tak letní paralympijské hry (Táborský, 2005).

Český paralympijský výbor byl založen 26. ledna 1994. Jeho hlavním úkolem bylo a nadále zůstává propagovat principy paralympijského a deaflympijského hnutí mezi sportovci s trvalým zdravotním handicapem. Český paralympijský výbor vykonává funkci reprezentace České republiky a zastupuje ji na paralympijských hrách. Jako jediný je oprávněn organizovat a spravovat paralympijské hnutí na našem území. Výbor je tvořen sportovními svazy, mezi které se dle Trnky (2012) řadí:

- Česká federace Spastic Handicap,
- Český svaz mentálně postižených sportovců,
- Český svaz neslyšících sportovců,
- Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců,
- Český svaz tělesně postižených sportovců,
- Český svaz zrakově postižených sportovců,
- Český svaz vnitřně postižených sportovců.

Další letní paralympijské hry se v roce 2024 budou konat v Paříži a zahrnují 22 sportů. Mezi tyto sporty se řadí atletika, badminton, basketbal na vozíku, boccia, cyklistika, fotbal pro nevidomé, goalball, jezdeckví, judo, kanoistika, lukostřelba, plavání, rugby na vozíku, sportovní střelba, stolní tenis, šerm na vozíku, taekwondo, tenis na vozíku, triatlon, veslování, volejbal sedících a vzpírání. Mezi zimní paralympijské sporty patří alpské lyžování, běžecké lyžování, biatlon, curling na vozíku, parahokej a snowboard (Český paralympijský výbor, c2011-2024).

V druhé kapitole je definována sociální inkluze a exkluze a s tím spojený handicap a zdravotní postižení. Definice těchto pojmů poskytuje informace, které slouží k porozumění sociálních a zdravotních výzev jedinců s handicapem. Tato kapitola obsahuje různé typy handicapu a zdravotního postižení. U jednotlivých typů zdravotního postižení jsou definovány příčiny a způsoby, jak se těmto poruchám vyvarovat nebo jak je vyléčit. Závěrečná část kapitoly je soustředěna na sportovní hry pro handicapované, jako jsou Deaflympiáda, Global Games a

Paralympijské hry. Tyto události slouží nejen ke sportovnímu soutěžení, ale také slouží jako důležitý nástroj pro podporu inkluzivního prostředí.

3 SPORT A HANDICAPOVANÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Třetí kapitola bude zaměřena na porovnání jednotlivých sportů, rozdíly mezi pravidly sportů pro zdravé sportovce a pravidly sportů pro handicapované sportovce. Dále se kapitola zaměří na organizace, které sdružují sportovce. Druhá polovina kapitoly bude zaměřena na České hnutí speciálních olympiád, které se zaměřuje na začleňování handicapovaných do sportu. V této části budou obsaženy základní informace o spolku, způsob financování spolku a analýza hospodaření Speciální olympiády. V rámci analýzy budou zahrnuty příjmy a výdaje spolku a ukazatele rentability, autarkie a likvidity. Závěr kapitoly bude věnován shrnutí výsledků analýzy.

Ať už člověk s handicapem nebo bez handicapu, každý má možnost věnovat se spoustě druhům sportu, a to na jakékoli úrovni. Věnovat se sportu neznamená jen rozvoj fyzické kondice, ale také pracovat na osobním rozvoji, naučit se pracovat v kolektivu, v týmu nebo např. naučit se zvládat stres při utkáních nebo zápasech. V současné době mají handicapovaní jedinci mnoho možností provozovat skoro jakýkoli sport. Tato část se zaměří na sporty určené pro tělesně handicapované. Tedy na vozičkáře, jedince s amputací nebo jedince s poruchou hybnosti.

3.1 Nejběžnější sporty handicapovaných

Basketbal

Mezi nejpopulárnější sporty vozičkářů patří basketbal. Basketbal vozičkářů se hraje na mezinárodní a světové úrovni a hlavním organizátorem je organizace Mezinárodní basketbalový svaz vozičkářů (IWBF). Organizace IWBF řídí a reguluje všechny soutěže. Mezi soutěže lze zařadit také kontinentální soutěže nebo mistrovství světa. Basketbal provozují jak muži, tak ženy. Tito jedinci mají handicap nejčastěji ve formě postižení dolních končetin, které jim brání hrát klasický basketbal.

Sportovci musí mít speciální vozík, který je nezbytnou součástí hry a musí splňovat technické parametry a všechna pravidla. Basketbalové hřiště je stejné, jako u klasického basketbalu. Utkání hraje pět hráčů, kteří pomocí přihrávek musí vhodit míč do soupeřova koše. Basketbalisté mohou míč i kutálet, vozit nebo odrážet. Mezi nejvýznamnější české kluby patří WBS Pardubice a Hobit Brno (Kábele, 1992).

Cyklistika

Mezi další sport lze zařadit para cyklistiku. Ta patří mezi tři nejobsáhlejší para sporty. Soutěže se rozdělují na závody na dráze, na silnici nebo v terénu. Jako první se na paralympijských hrách objevila dráhová cyklistika. Mezinárodní cyklistická unie (UCI) ve spolupráci

s Mezinárodním paralympijským výborem (IPC) rozdělila sportovce dle jednotlivých druhů zdravotního postižení na:

- B – sportovci nevidomí nebo zrakově postižení (tandem, jezdci: pilot + zrakově postižený cyklista),
- C – sportovci s amputací nebo jiným pohybovým postižením (bicykl),
- T – sportovci s mozkovou obrnou (tricykl),
- H – sportovci s postižením páteře nebo dolních končetin (handbike).

Mezi nejúspěšnějšího paralympijského cyklistu patří český reprezentant Jiří Ježek. Jiří Ježek získal v paralympijských hrách v Sydney, v Athénách, v Pekingu a v Londýně celkem šest zlatých, čtyři stříbrné a jednu bronzovou medaili v silniční a dráhové cyklistice (Český svaz cyklistiky, 2021).

Atletika

Mezi nejdéle provozované sporty v České republice lze zařadit para atletiku. V současné době spravuje para atletiku zejména Mezinárodní paralympijský výbor (IPC). Mezinárodní paralympijský výbor spravuje paralympijské hry, mistrovství světa, mistrovství Evropy nebo závody Grand Prix (Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců, 2021).

Atleti soutěží v různých kategoriích, které jsou rozdělené dle typu handicapu. Dle Českého paralympijského výboru (c2011-2024) lze mezi disciplíny para atletiky zařadit:

- běhy na dráze – sprinty (100m, 200m, 400m), běh na střední vzdálenost (800m, 1 500m), běh na dlouhou vzdálenost (5 000m) a štafety (4x100m, 4x400m),
- silniční běh – maraton,
- technické disciplíny: skok do výšky, skok do dálky, trojskok, hod diskem, vrh koulí, hod oštěpem a hod kuželkou,
- víceboj – pětiboj.

V současné době patří mezi nejúspěšnější para atlety zejména vrhači, ale dříve byli úspěšní také čeští jízdraři. Jízdaři jsou sportovci se zdravotním postižením, kteří se pohybují pomocí vozíků. Tato disciplína je otevřena jak mužům, tak ženám. V jízdě se soutěží v různých vzdálenostech, a to na 100, 200, 400, 800, 1 500, 5 000 a 10 000 m. Jezdí se také štafety nebo silniční pojezdy, které jsou dlouhé 15, 20, 25 a 30 km. Lze se setkat také s půlmaratonem nebo maratonem (Kábele, 1992).

Lyžování

Mezi další sport lze zařadit lyžování. Lyžování se rozděluje na alpské a klasické lyžování. Oba tyto druhy lyžování jsou součástí paralympiády. Závody jsou určeny pro muže a ženy s tělesným a zrakovým postižením. Tito sportovci jsou dále rozděleni do kategorií dle různých druhů postižení.

U alpského lyžování využívají sportovci odlišné lyžařské vybavení než lyžaři bez handicapu. Tělesně handicapovaní sportovci využívají tzv. monoski. Monoski jsou specifické lyžařské sportovní nářadí, které je tvořeno lyží, na které je upevněn sedák pro sportovce. Lyžaři dále využívají stabilizátory, které jim slouží k podpoře rovnováhy a umožňují lyžařům udržet stabilitu a kontrolovat jízdu při sjezdu. Tyto stabilizátory tvoří francouzské hole, na kterých jsou připevněny krátké lyže. Alpské lyžování obsahuje disciplíny, mezi které Českého paralympijského výboru (c2011-2024) lze zařadit:

- sjezd,
- slalom,
- obří slalom,
- super-G,
- super kombinaci.

Pod kategorií klasického lyžování lze zařadit biatlon a běžecké lyžování. Stejně jako u alpského lyžování jezdí vozíčkáři na „skořepinách“, které jsou připevněné na jednom páru běžeckých lyží. Lyžaři se pohybují pomocí holí, který jsou vybavené běžeckým hrotem a jejich délka je individuální (Kábele, 1992).

3.2 Organizace sdružující sportovce

V současné době vzniká množství sportovních klubů a svazů, které vznikají na základě druhu sportu, ale i typu postižení. Mezi tyto kluby dle Venclíka a kol. (2016) lze zařadit:

- Spastic – pro sportovce s dětskou mozkovou obrnou (atletika, boccia, curling, cyklistika, stolní tenis, lukostřelba a stolní tenis),
- Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců (CATHS) – pro sportovce se získaným tělesným postižením (atletika, basketbal, florbal, triatlon, plavání, lyžování, golf, jachting, jezdeckví),
- Sportovní klub Kociánka Brno – pro sportovce s dětskou mozkovou obrnou (atletika, boccia, cyklistika, lukostřelba a curling),

- Sportovní klub Moravia Brno – pro tělesně postižené sportovce (atletika, basketbal, lukostřelba, stolní tenis, petangue a sportovní střelba),

3.3 České hnutí speciálních olympiád z. s.

České hnutí speciálních olympiád (ČHSO) je součástí celosvětového hnutí Special olympics International (SOI). Toto hnutí bylo založeno v roce 1968 a v České republice zahájilo svoji činnost v roce 1989. Hlavním posláním je nabídnout sportovcům příležitost celoročního sportovního tréninku a možnost se zúčastnit sportovních soutěží v různých sportech. Primárním cílem těchto olympijských her není pouze povzbuzování sportovního výkonu, ale spíše poskytnutí prostředí, kde mohou jednotlivci s fyzickým nebo mentálním handicapem sportovat. Speciální olympiáda tvoří inkluzivní prostředí, které podporují respektem, porozuměním a tolerancí mezi jednotlivými účastníky a ve společnosti obecně. V současné době je ve Special olympic International zapojeno více než 190 národních programů, které reprezentují více než 4 miliony sportovců (Koničková, 2023).

Speciální olympijský program je přístupný jedincům starším 8 let a lidem s mentálním postižením, kdy jejich IQ nepřesahuje 80. Spodní hranice IQ není určena, což umožňuje zapojení i těch sportovců s těžším mentálním postižením. Tento spolek organizuje národní závody a turnaje v 18 sportech. Mezi tyto sporty se řadí běžecké lyžování, cyklistika, florbal, stolní tenis, gymnastika, přehazovaná, taneční sport, badminton, pozemní hokej, krasobruslení, plavání, fotbal, atletika, bocce, volejbal, snowboard, sjezdové lyžování a bowling. Konají se také národní letní a zimní hry. Speciální olympiády mohou být pořádány na regionální, národní, mezinárodní, evropské a světové úrovni. Při těchto závodech dochází k rozdělení závodníků do skupin na základě pohybových dovedností. V každé této skupině je maximálně 8 závodníků. Každý z těchto závodníků dostane cenu. Při slavnostním vyhlášení jsou medailemi odměněni závodníci na 1., 2. a 3. místě. Závodníci na 4. až 8. místě jsou odměněni stužkou (Koničková, 2023).

Součástí Speciálních olympiád jsou také Unified Sports, Healthy Athletes a Young Athletes. Unified Sports neboli sjednocené sporty. Při sjednocených sportech spolu v jednom sportovním týmu soutěží sportovci s mentálním postižením a hráči bez handicapu. Mezi Unified Sports lze zařadit např: volejbal, fotbal, stolní tenis nebo přehazovanou. Healthy Athletes neboli Zdravý atlet je program, který se zaměřuje na bezplatná zdravotní vyšetření a vzdělávání pro sportovce speciálních olympiád. Mezi hlavní cíle tohoto programu lze zařadit školení zdravotnických pracovníků a studentů zdravotnických oborů ohledně specifických potřeb osob s mentálním

postižením. Young Athletes neboli Mladý sportovec je určen k podpoře začínajících a mladých sportovců s mentálním postižením prostřednictvím sportovních aktivit (Koničková, 2023).

Název: České hnutí speciálních olympiád z. s.

Sídlo: Všešrdova 7/440, 118 00 Praha 1 – Malá strana

Korespondenční adresa: Říční 6, 118 00 Praha 1

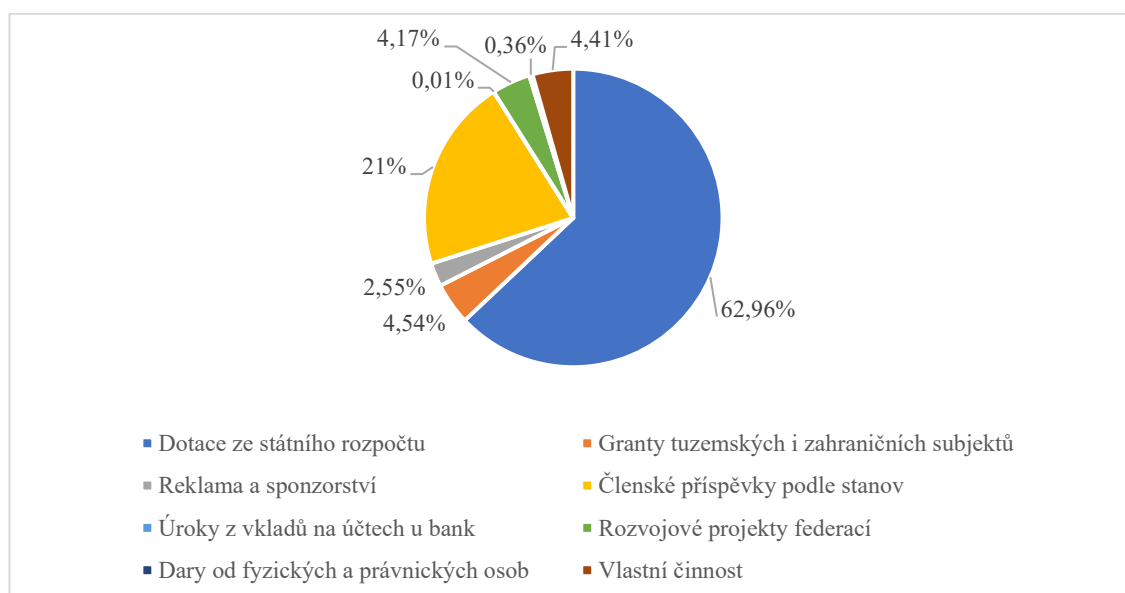
IČ: 00537543

Právní forma: Spolek

Předmět činnosti: Organizační a koordinační činnost ve prospěch účasti ČR v programu Speciálních Olympiád

3.3.1 Financování spolku

Spolek je v drtivé většině závislý na financích ze státního rozpočtu. Nejvyšší část financí přebírá ze státního rozpočtu, viz. Obrázek 1, konkrétně z dotací na sport od Národní sportovní agentury. Rok 2022 byl pro spolek problematickým, protože byly výzvy vypsané tak, že spolek dosáhl jen na necelou polovinu toho, na co byl v minulosti zvyklý. Z tohoto důvodu zvedly členské příspěvky a tím se možnost sportovat zúžila především na ty, kteří si to mohou finančně dovolit. V současné době se podařilo trend otočit, ale spolek by potřeboval dlouhodobého silného a stálého partnera.

Obrázek 1: Zdroje financování ČHSO 2022

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů ČHSO

3.3.2 Příjmy spolku

Tabulka poskytuje přehled příjmů Českého hnutí speciálních olympiád, které se týkají roku 2019, 2020, 2021 a 2022. Příjmy zahrnují finanční prostředky, které spolek obdržel za dané období v rámci své činnosti.

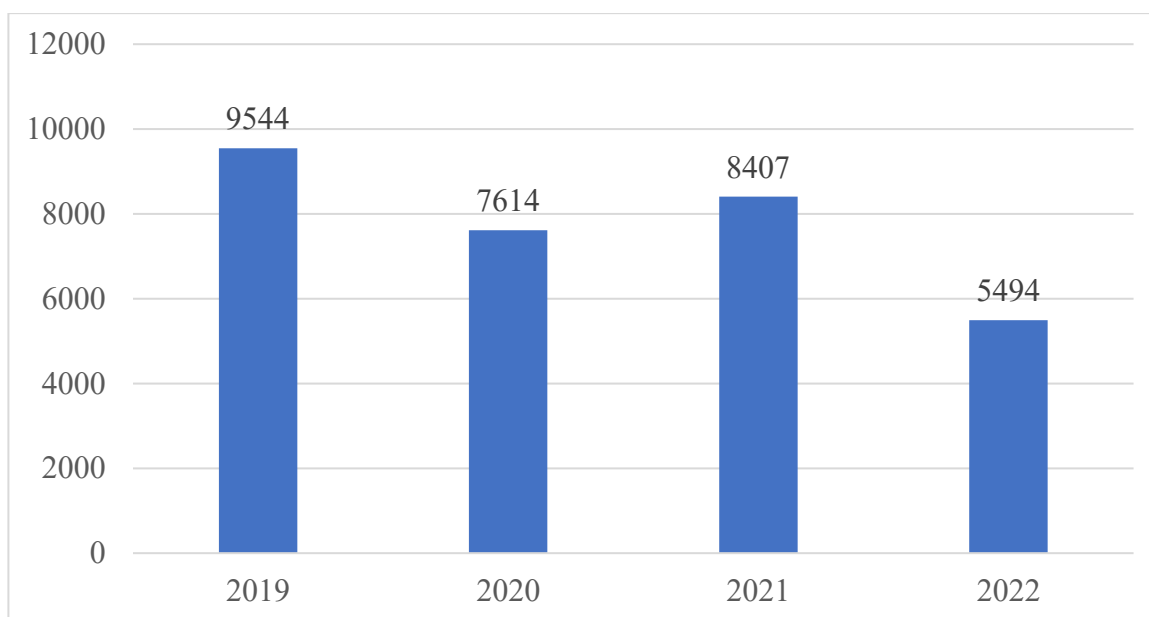
Tabulka 1: Příjmy ČHSO (v tis. Kč)

	2019	2020	2021	2022
Dotace ze státního rozpočtu	5738	5655	6984	3451
Členské příspěvky	936	737	336	1154
Dary	2672	1066	723	506
Reklama	165	140	140	140
Ostatní	33	16	224	243
Celkem	9544	7614	8407	5494

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů ČHSO

Z Tabulky 1 vyplývají klíčové zdroje příjmů, které charakterizují finanční strukturu spolku. Mezi hlavní příjmové položky lze zařadit dotace poskytované ze státního rozpočtu, členské příspěvky, dary a reklamu. Primárním zdrojem jsou dotace poskytované ze státního rozpočtu konkrétně prostřednictvím Národní sportovní agentury.

Během sledovaného období od roku 2019 do roku 2022 se pohybovaly celkové příjmy kolem 5,5 milionu až 9,5 milionu korun. Celkové příjmy kolísají mezi 5 a 10 miliony korun. Nejvyšší úroveň celkových příjmů bylo dosaženo v roce 2019. V tomto roce spolek obdržel nejvyšší částku darů, která představovala významný zdroj příjmů za sledované období. Dále se významnou částí příjmů staly dotace a členské příspěvky. V roce 2022 došlo k výraznému poklesu dotací, což vedlo ke zvýšení členských příspěvků. S poklesem dotací byl také zaznamenán nižší objem darů ve srovnání s předchozími roky.

Obrázek 2: Celkové příjmy ČHSO (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů ČHSO

3.3.3 Výdaje spolku

Tabulka poskytuje přehled výdajů Českého hnutí speciálních olympiád, které se týkají roku 2019, 2020, 2021 a 2022. Výdaje zahrnují zejména sportovní materiál na sportovní akce, provozní služby a mzdy zaměstnanců.

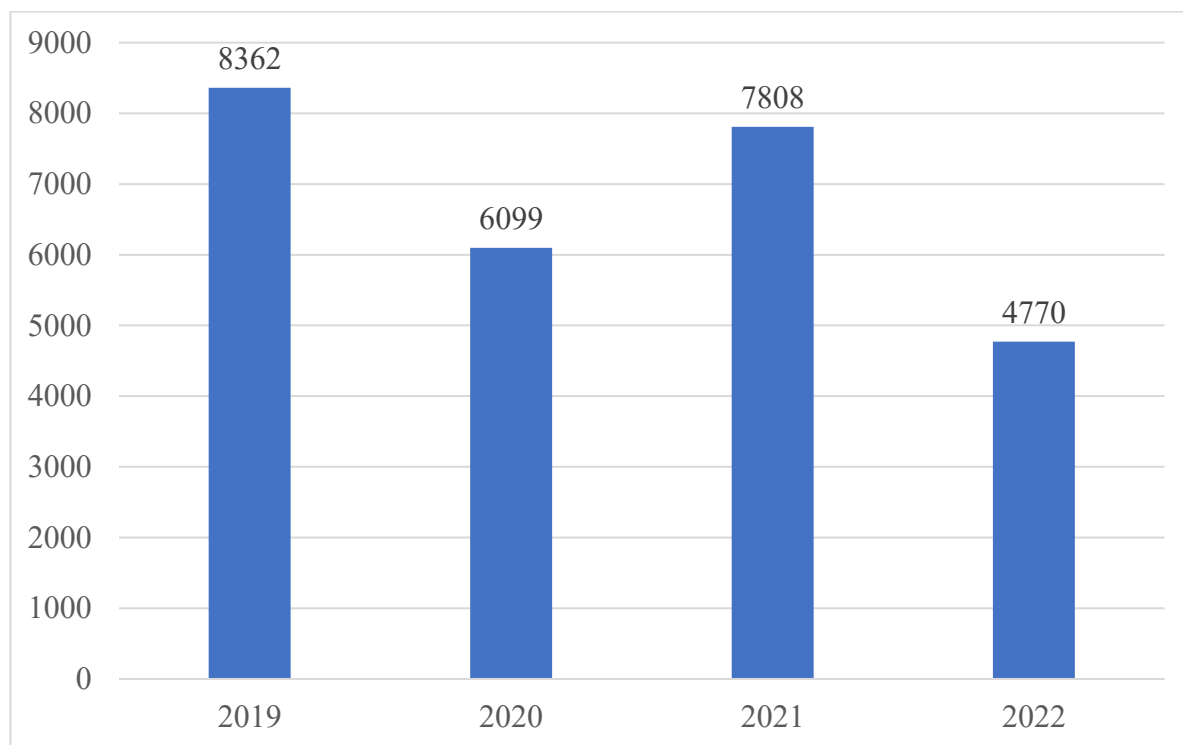
Tabulka 2: Výdaje ČHSO (v tis. Kč)

	2019	2020	2021	2022
Sportovní materiál	1271	1742	1930	724
Energie	60	52	49	65
Provozní služby	5997	3211	4671	3217
Mzdy	848	1077	1138	739
Ostatní	186	17	20	25
Celkem	8362	6099	7808	4770

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů ČHSO

Z tabulky 2 vyplývá, že nejvyšší část výdajů tvoří náklady na provozní služby. Tyto náklady zahrnují náklady spojené s provozem a organizací činností, jako jsou nájemné, administrativní výdaje, doprava, ubytování a stravování účastníků sportovních akcí. Nejvyšší podíl na těchto provozních nákladech představují výdaje na ubytování a stravování, které představují téměř polovinu celkových provozních služeb.

Během sledovaného období se celkové výdaje pohybovaly v rozmezí od 4,7 do 8,3 milionu korun. Nejvyšších úrovně výdajů dosáhl spolek v roce 2019, kdy částka dosáhla téměř 8,4 milionu korun. Oproti tomu se v roce 2020 snížili výdaje na 6 milionů, což představuje pokles o 25 % ve srovnání s předchozím rokem. Tento pokles je způsoben výrazným snížením nákladů na provozní služby, které se snížily o necelých 2,8 milionu korun.

Obrázek 3: Celkové výdaje ČHSO (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů ČHSO

3.3.4 Ukazatel rentability

Rentabilita, často nazývaná jako ziskovost, je klíčovým ukazatelem finanční výkonnosti u ziskových organizací. Existuje mnoho metod a způsobů výpočtu rentability. K účelům výpočtu rentability Českého hnutí speciálních olympiád postačí rentabilita celkového a vlastního kapitálu. Rentabilita kapitálu se vypočítá, jako poměr zisku ke kapitálu. Výsledek udává, kolik korun zisku se váže na jednotku kapitálu.

Tabulka 3: Ukazatel rentability

	2019	2020	2021	2022
Rentabilita celkového kapitálu	0,11	0,25	0,08	0,25
Rentabilita vlastního kapitálu	0,18	0,40	0,11	0,27

Zdroj: vlastní zpracování

I když není primárním cílem dosahovat zisku, je z výsledků ukazatele rentability je zřejmé, že spolek dosahoval ve všech sledovaných obdobích zisku. Spolek dosahuje poměrně stabilního a přiměřeného výnosu. Nejvyšší ziskovosti dosahoval spolek v roce 2020 a 2022.

3.3.5 Ukazatel autarkie

Autarkie, také známá jako soběstačnost, je ukazatel, který odráží míru, v jaké je spolek soběstačný z hlediska pokrytí nákladů z dosažených výnosů. Autarkii lze vypočítat, jako poměr výnosů a nákladů. Hodnota rovna 1 je považována za pozitivní výsledek. Tento výsledek vyjadřuje, že spolek má dostatečné příjmy na krytí svých nákladů. Pokud je výsledek menší než 1, spolek má nedostatečně kryté náklady.

Tabulka 4: Ukazatel autarkie

	2019	2020	2021	2022
Autarkie	1,00	1,14	1,03	1,14

Zdroj: vlastní zpracování

Všechny získané výsledky se pohybují kolem hodnoty 1, což naznačuje, že je spolek soběstačný a finančně stabilní. V roce 2019 byly výnosy vyrovnané s náklady, což svědčí o tom, že je organizace schopna pokrýt všechny své náklady svými výnosy. V ostatních letech vyšel výsledek vyšší než hodnota 1, což ukazuje, že spolek generuje dostatečné příjmy na pokrytí svých nákladů a disponuje přebytkovými příjmy.

3.3.6 Ukazatel likvidity

Likvidita je klíčovým ukazatelem, který se zaměřuje na krátkodobou finanční stabilitu spolku. Ukazatel okamžité likvidity zohledňuje finanční prostředky, které má v hotovosti a na bankovním účtu, s krátkodobými závazky. Pokud hodnota výsledku okamžité likvidity dosahuje 0,2, je výsledek hodnocen pozitivně. Ukazatel pohotovosti a běžné likvidity se liší tím, že běžná likvidita obsahuje oproti pohotovosti navíc zásoby.

Tabulka 5: Ukazatel likvidity

	2019	2020	2021	2022
Okamžitá	7,02	2,59	4,14	14,15
Pohotovost	9,03	2,80	4,69	16,67
Běžná	9,03	2,80	4,78	16,67

Zdroj: vlastní zpracování

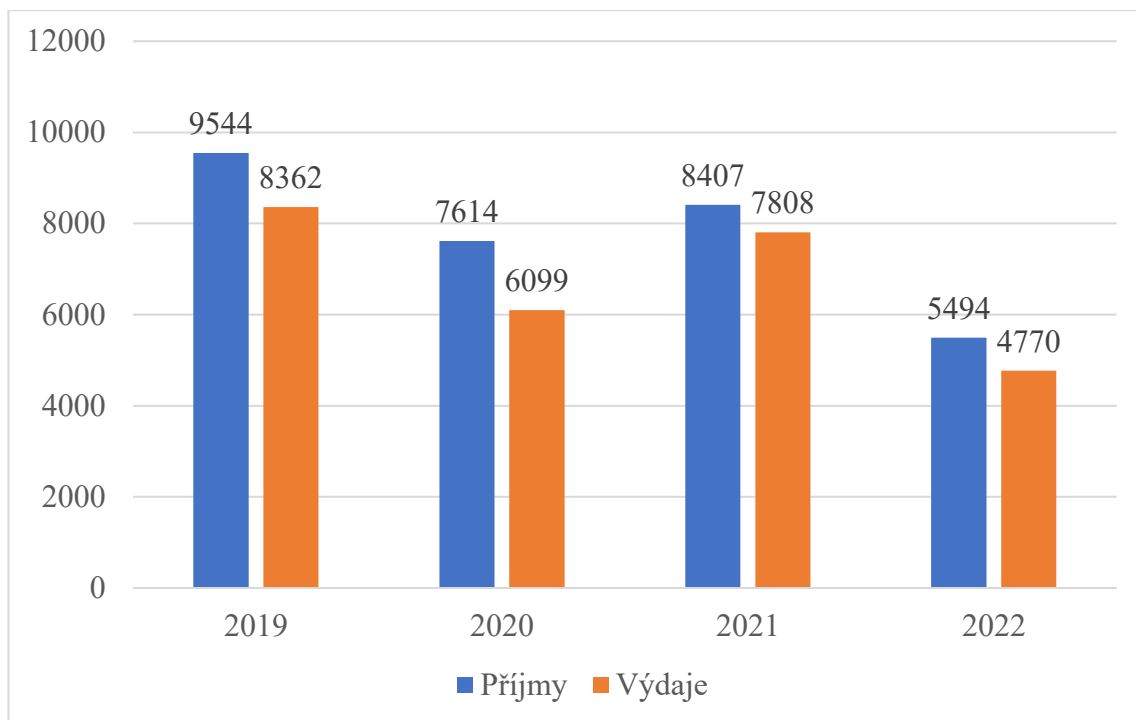
Ukazatel okamžité likvidity vyšel nejlépe v roce 2020, protože se nachází co nejbližší hodnotě 0,2. Znamená to tedy, že spolek je schopen platit své závazky. V roce 2021 vlastnil spolek zásoby, což vedlo k tomu, že výsledky běžné likvidity z roku 2019, 2020 a 2022 byly stejné jako u ukazatele pohotovosti likvidity. Důležité je, aby hodnota okamžité, pohotovosti nebo běžné likvidity nedosahovala hodnot, které se pohybují okolo 0. Spolku, který se pohybuje okolo hodnoty 0, hrozí insolvence a není schopný plnit své závazky.

3.3.7 Shrnutí výsledků analýzy

Tato část se zaměřuje na shrnutí výsledků analýzy finančního hospodaření Českého hnutí speciálních olympiád za období 2019-2022. Z hlediska rentability vykazoval spolek ve sledovaném období stabilního a přiměřeného zisku. Nejvyššího zisku dosahoval v letech 2020 a 2022. Z hlediska soběstačnosti se nachází spolek ve stabilní finanční situaci. Spolek je schopný pokrýt všechny své náklady z vlastních příjmů. Posledním ukazatelem byl ukazatel okamžité, pohotovosti a běžné likvidity. V těchto ukazatelích vyšel spolek nejlépe v roce 2020. Spolek je tedy schopen přeměňovat svůj majetek na peníze a tím vyrovnávat své závazky. Celkově lze konstatovat, že spolek dosahuje výborných výsledků. Spolek je stabilní, samostatný, je schopný pokrývat své náklady a závazky.

Spolek v celém sledovaném období vykazoval zisk. Nejvyšších příjmů, ale i výdajů dosahoval v roce 2019. V roce 2019 dosahoval nejvyššího zisku ve sledovaném období. Zisk za rok 2019 činil 1 182 000 Kč. Za rok 2020 vykazoval spolek příjmů ve výši 7 614 000 Kč a výdajů ve výši 6 099 000 Kč. Hospodářský výsledek byl tedy 1 515 000 Kč. V roce 2021 měl spolek celkové příjmy ve výši 8 407 000 Kč a celkové výdaje ve výši 7 808 000 Kč. Spolek tedy vykázal zisk ve výši 599 000 Kč. V roce 2021 vykazoval spolek nejnižší zisk za sledované období, to může být způsobeno menším příjmem ze strany členských poplatků. Za rok 2022 dosáhl spolek příjmů ve výši 5 494 000 Kč a výdaje činily 4 770 000 Kč. V roce 2022 tedy spolek dosáhl na zisk ve výši 724 000 Kč.

Obrázek 4: Přehled příjmů a výdajů ČHSO

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů ČHSO

Třetí kapitola se hlouběji zabývá pohledem na rozmanitost sportovního prostředí a přináší pohled na porovnávání jednotlivých sportů a odlišnosti mezi pravidly pro zdravé sportovce a handicapované sportovce. Tímto způsobem přináší kapitola poznatky o tom, jak různé sporty ovlivňují a podporují rozvoj jednotlivců s různými schopnostmi. Tato kapitola se dále zaměřuje na organizace, které se věnují podpoře a sdružují sportovce s handicapem. Tyto organizace mají zásadní význam pro poskytování podpory, vytváření příležitostí a rozvoj sportu ať už pro handicapované či nikoli.

Druhá část kapitoly se detailněji zaměřuje na České hnutí speciálních olympiád. V této kapitole se nachází základní informace o spolku, jeho financování a o hospodaření Speciální olympiády. Náhled na ekonomickou stránku spolku poskytuje analýza příjmů a výdajů a ukazatelů, mezi které patří rentabilita, autarkie a likvidita.

Celkový závěr kapitoly shrnuje získané poznatky a výsledky analýzy. Ukazuje na finanční stabilitu a nezávislost Speciální olympiády, což je klíčové pro udržení a rozvoj tohoto spolku. Zejména se soustředí na hospodářský výsledek spolku.

4 MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

Čtvrtá kapitola bude zaměřena na mezinárodní sportovní organizace, které slouží jako nástroje pro sdružování a podporu sportovců. Zaměří se na Mezinárodní olympijské hnutí, Mezinárodní olympijský výbor a Národní olympijské výbory.

Druhá část kapitoly bude zaměřena na analýzu mezi Itálií, Dánskem a Českou republikou v kontextu jejich účasti na Letních olympijských hrách v Tokiu v roce 2020. Bude zkoumán počet sportovců, které tyto země vyslaly na olympiádu, a počet sportovních disciplín, ve kterých tito sportovci reprezentovali svou zem.

Dále zde budou zmíněny konkrétní mezinárodní federace, mezi které lze zařadit Mezinárodní federace ledního hokeje, Mezinárodní basketbalová federace, Mezinárodní volejbalová federace a Mezinárodní federace sportovního lezení. Závěr kapitoly bude zaměřen na financování sportu handicapovaných v Irsku, Itálii a ve Francii a na programy, které jednotlivé státy využívají při inkluzi handicapovaných do sportu.

4.1 Mezinárodní olympijské hnutí

Olympijské hnutí lze definovat dle Mezinárodního olympijského výboru (2023) jako „organizaci, která pod vedením Mezinárodního olympijského výboru sdružuje organizace, sportovce a další osoby, které se řídí Olympijskou chartou.“ Hlavním cílem tohoto hnutí je dosahování pokojnější a kvalitnější sportovní kultury, prostřednictvím vzdělávání a sportovního tréninku mládeže. Tyto aktivity by měly být provozované v souladu s olympijskými ideály a hodnotami. Olympijské hnutí se skládá ze tří základních složek:

- Mezinárodní olympijský výbor,
- Mezinárodní sportovní federace,
- Národní olympijské výbory.

Kromě těchto tří základních složek tvoří olympijské hnutí také organizační výbory olympijských her, národní asociace, kluby a osoby, které jsou součástí Mezinárodních federací. Mezi tyto osoby lze zařadit zejména sportovce, kteří se podílejí na činnosti olympijského hnutí. Mezi další složky lze zařadit rozhodčí, trenéry, soudce a jiné pracovníky.

4.1.1 Mezinárodní olympijský výbor

Nejvyšším a zároveň řídicím orgánem Mezinárodního olympijského hnutí je Mezinárodní olympijský výbor. Tento výbor sídlí ve městě Lausanne ve Švýcarsku a mezi jeho hlavní úkoly patří podporovat olympismus po celém světě a řídit olympijské hnutí. Hlavní cíle

Mezinárodnímu olympijskému výboru ukládá Olympijská charta. Mezi tyto hlavní cíle patří plnit poslání, úlohu a odpovědnost. V čele výboru stojí předseda. Mezinárodní olympijský výbor se skládá z:

- členů, kteří nejsou vázáni ke konkrétní funkci nebo úřadu
- aktivních sportovců,
- předsedů nebo osob zastávajících výkonné nebo vedoucí funkce nejvyšší úrovně Mezinárodní sportovní federace,
- předsedů nebo osob zastávajících výkonné nebo vedoucí funkce nejvyšší úrovně v Národní sportovní federaci

Podmínkou členů je státní příslušnost a bydliště v dané zemi, kterou reprezentují. Výbor si volí své členy dle způsobilosti a kvalifikace. Mezi základní povinnosti členů lze zařadit např. dodržování Olympijské charty nebo jiných předpisů Mezinárodního olympijského výboru, účastnit se zasedání nebo přispívat k rozvoji a propagaci olympijského hnutí (Mezinárodní olympijský výbor, 2023).

4.1.2 Mezinárodní sportovní federace

Jednotlivé mezinárodní federace se koncentrují na jeden nebo více sportů. Posláním a úlohou federace je zejména:

- stanovit a uplatňovat pravidla sportů a dbát na jejich dodržování,
- zajišťovat rozvoj svého sportu po celém světě,
- přispívat k naplňování cílů stanovených Olympijskou chartou,
- přijmout odpovědnost za kontrolu a řízení svého sportu na olympijských hrách.

Mezinárodní sportovní federace plní dvě primární funkce. Mezi tyto funkce patří dohled a řízení sportu v rámci olympijských her. Tyto funkce zahrnují např. stanovení kvalifikačních kritérií pro soutěže na olympijských hrách. Pod dozorem Mezinárodního olympijského výboru mohou formulovat návrhy pro olympijské hnutí, olympijské hry nebo olympijskou chartu (Dovalil, 2004).

4.1.3 Národní olympijské výbory

Národní olympijské výbory jsou výbory jednotlivých zemí, které se účastní olympijských her. Jejich posláním je dle Mezinárodního olympijského výboru (2023) „*rozvíjet, šířit a chránit olympijské hnutí ve své zemi v souladu s Olympijskou chartou.*“ Národní olympijské výbory jsou orgány s pravomocí zastupovat svou zemi v rámci olympijských her a jiných sportovních

soutěží, které jsou organizovány Mezinárodní olympijským výborem. Tyto soutěže mohou zahrnovat např. regionální, kontinentální nebo celosvětové sportovní soutěže. Mezi hlavní úkoly, které vykonávají Národní olympijské výbory lze zařadit např.:

- šíření základních principů a hodnot olympismu,
- zajišťování dodržování Olympijské charty ve své zemi,
- podpora rozvoje vrcholového sportu i sportu pro všechny,
- přijímání a uplatňování Světového antidopingového kodexu.

Každý Národní olympijský výbor disponuje symboly, které zahrnují vlajku, emblém a hymnu, které Tyto symboly musí projít schválením ze strany výkonného výboru Mezinárodního olympijského výboru.

4.2 Mezinárodní srovnání

V této části kapitoly bude provedeno porovnání států, s ohledem na jejich účast na Letních olympijských hrách v Tokiu v roce 2020.

4.2.1 Itálie

Italský národní olympijský výbor je koordinačním orgánem, který sdružuje 48 Národních sportovních federací. Tyto federace zastřešují širokou škálu disciplín a sportovních odvětví. Tyto federace zahrnují např.:

- FASI – Italská federace sportovního lezení,
- FIBS – Italská baseballová softballová federace,
- FICK – Italská kanoistická kajaková federace,
- FIC – Italská veslařská federace,
- FCI – Italská cyklistická federace.

Tyto sportovní federace se specializují na určitý druh sportu. Jejich základní dokumenty obsahují informace o historii daného sportu a dále definují pravidla, která jsou v tomto sportu uplatňována. Dále mají za úkol dohlížet na dodržování těchto pravidel (CONI, 2024).

4.2.2 Dánsko

Dánsko si klade za cíl, aby sport zastával významné místo ve všech životních etapách všech jeho občanů. Posláním Dánské konfederace je prostřednictvím sportu, dobrovolnictví a radosti vytvářet rozmanité sportovní prostředí a soudržnost ve společnosti. Dánská sportovní

konfederace je také dánským olympijským výborem a má celkovou odpovědnost za dánskou účast na olympijských hrách. Mezi úkoly, které plní olympijský výbor lze zařadit:

- stanovení požadavků na výběr sportovců,
- stanovení požadavků na výběr trenérů,
- stanovení požadavků na výběr manažerů,
- rezervace hotelů a dopravy na soutěže.

Dánská sportovní konfederace sdružuje 8 488 asociací a má přes 2 miliony členů (DIF, 2024).

4.2.3 Česká republika

Český olympijský výbor (ČOV) byl založen roku 1899. Představuje klíčový orgán, který je odpovědný za propagaci a udržování ideálů v České republice. Jeho primárním cílem je rozvíjet a šířit olympijské ideály a zastupovat a zabezpečovat účast České republiky na olympijských hrách. Hlavní vizí je lepší a zdravější české společnosti prostřednictvím sportu. Jako jediný subjekt má Český olympijský výbor oprávnění řídit olympijské hnutí v České republice. Tuto pravomoc mu uděluje Mezinárodní olympijský výbor. Mezi členy Českého olympijského výboru se řadí celá řada federací, asociací a svazů. Mezi nejznámější členy lze zařadit:

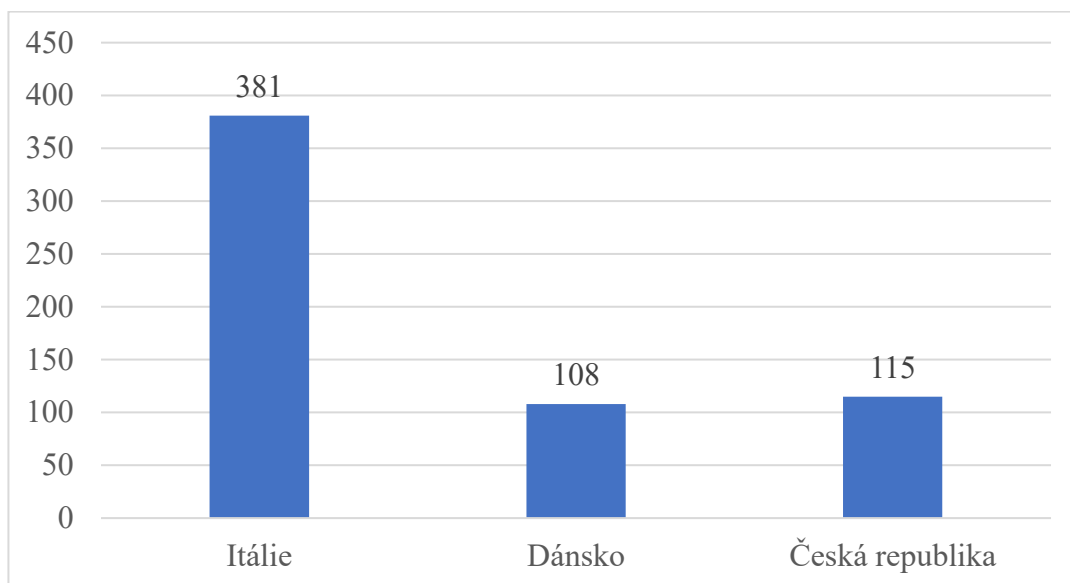
- Českou asociaci stolního tenisu,
- Českou basketbalovou federaci,
- Český atletický svaz,
- Český svaz biatlonu,
- Svaz lyžařů České republiky.

Nejvyšším orgánem Českého olympijského výboru tvoří plénium. Plénium se skládá ze zástupců sportovních svazů, které jsou členy mezinárodních sportovních federací, představitelů Komise sportovců Českého olympijského výboru, člena Mezinárodního olympijského výboru a zástupců jednotlivých složek Českého olympijského výboru (Český olympijský výbor, 2024).

4.2.4 Srovnání států

V této části kapitoly bude provedeno porovnání států, mezi které patří Itálie, Dánsko a Česká republika, s ohledem na jejich účast na Letních olympijských hrách v Tokiu v roce 2020. Bude zde analyzována stránka, která se týká počtu reprezentujících sportovců z těchto zemí a dále distribuce sportovních disciplín, v nichž tyto státy byly zastoupeny.

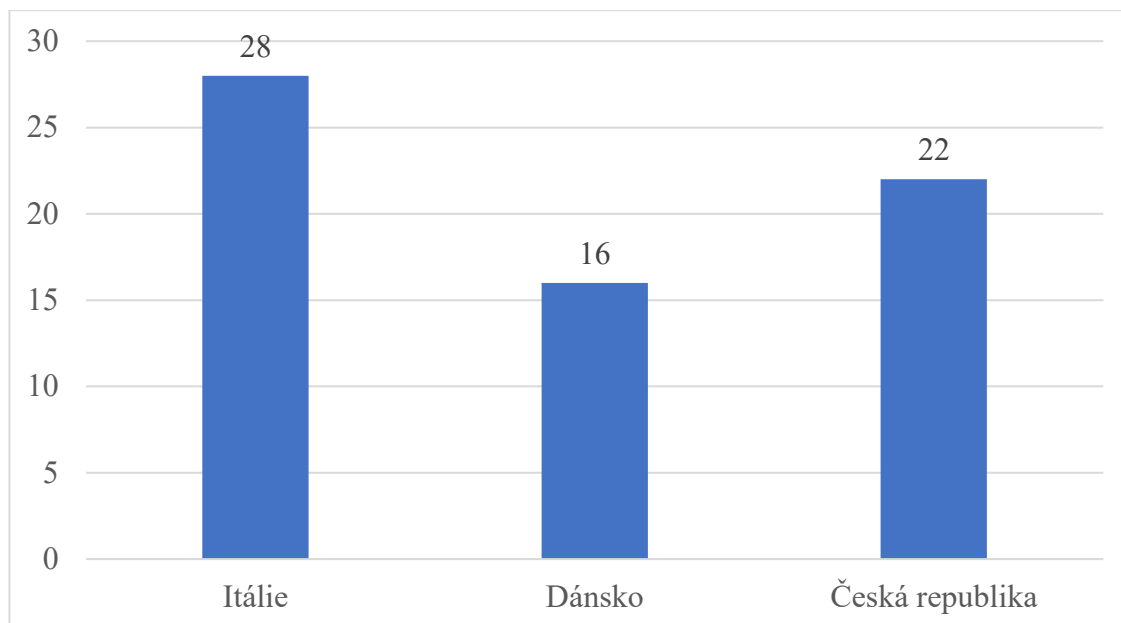
Na Letních olympijských hrách v Tokiu v roce 2020 se účastnilo 381 sportovců z Itálie, 108 sportovců z Dánska a 115 sportovců z České republiky. Italská výprava, která měla nejpočetnější tým ze tří zmíněných zemí, reprezentovala svou zemi ve větším počtu disciplín. Její úspěch byl podpořen získáním celkového počtu 40 medailí, čímž se řadí mezi jednu z nejúspěšnějších výprav tohoto olympijského ročníku.

Obrázek 5: Počet sportovců na olympijských hrách v roce 2020

Zdroj: vlastní zpracování dle CONI, DIF a ČOV

Dánská reprezentace, s menším počtem sportovců než Itálie, dosáhla také významných úspěchů. Získala celkem 11 medailí. Podobně jako Dánsko i Česká republika vyslala na Olympijské hry menší počet sportovců než Itálie a dosáhla také na 11 medailí. To znamená, že i reprezentace s nižším počtem sportovců mohou dosáhnout významných výsledků.

Obrázek 6: Počet obsazených disciplín na olympijských hrách v roce 2020

Zdroj: vlastní zpracování dle CONI, DIF a ČOV

Druhá část analýzy se soustředí na srovnání počtu disciplín, do nichž se zapojily sledované státy během Letních olympijských her v Tokiu v roce 2020. Itálie s nejpočetnější reprezentací se účastnila 28 různých disciplín.

Naopak Dánsko, které mělo menší počet sportovců než Itálie, se zapojilo do 16 disciplín. I přes menší zastoupení v různých sportech dosáhlo významných úspěchů. Česká republika, s počtem sportovců, který se srovnatelný s Dánskem, se zúčastnila 22 různých disciplín.

4.3 Příklady konkrétních mezinárodních sportovních federací

Mezinárodní sportovní federace jsou patří mezi hlavní orgány ve světovém sportovním prostředí. Tyto federace poskytují podporu a zároveň regulaci jednotlivým druhům sportu po celém světě. Sportovní federace nesou zodpovědnost za správu a rozvoj sportů a stanovují pravidla soutěží. Jejich činnost má zásadní dopad na sportovní prostředí.

4.3.1 Mezinárodní federace ledního hokeje - IIHF

Mezinárodní federace ledního hokeje je mezinárodní organizace, která byla založena v roce 1908 a jejím hlavním cílem je koordinovat a rozvíjet funkci mezinárodního ledního hokeje. Tato federace se skládá z 83 členských asociací, které fungují jako národní řídicí orgány hokeje ve svých zemích. Hlavním posláním je šířit a popularizovat lední hokej. Mezinárodní federace ledního hokeje vykonává širokou škálu úkolů. Mezi tyto úkoly lze zařadit kontrolu mezinárodních pravidel, zpracovávání mezinárodních přestupů hráčů nebo tvorbu směrnic a

pravidel. Hlavním úkolem je také pořádání mistrovství světa v různých kategoriích (IIHF, c2007-2024).

4.3.2 Mezinárodní basketbalová organizace - FIBA

Mezinárodní basketbalová organizace byla založena v roce 1932. Tato organizace sdružuje 212 národních basketbalových federací. Mezinárodní basketbalová organizace je světovým řídicím orgánem pro basketbal a jejím primárním posláním je zejména rozvíjet a propagovat basketbalovou kulturu a sjednocovat basketbalovou komunitu napříč světem. Basketbalová organizace pořádá a dohlíží na mezinárodní soutěže, mistrovství světa a olympijské basketbalové turnaje. Mezi další činnosti patří, že stanovuje oficiální pravidla basketbalu (FIBA, 2024).

4.3.3 Mezinárodní volejbalová federace - FIVB

Mezinárodní volejbalová federace je řídicí orgán, který je zodpovědný za všechny formy volejbalu na celosvětové úrovni, který vznikl v roce 1947 ve Švýcarsku. Jejím hlavním posláním je podporovat a propagovat volejbal jako zábavný a globální sport. Výkonným orgánem je správní rada, která je odpovědná za celkové řízení a dohlíží na činnost národních volejbalových federací. Mezinárodní volejbalová federace plánuje a organizuje soutěže a zaměřuje se také na marketing (FIVB, 2022).

4.3.4 Mezinárodní federace sportovního lezení - IFSC

Mezinárodní federace sportovního lezení je centrálním orgánem, který je zodpovědný za stanovení pravidel a zásad sportovního lezení. Organizuje a koordinuje soutěže ve sportovním lezení a v boulderingu. Federace IFSC organizuje mistrovství světa, světový pohár a mistrovství Evropy. Mezinárodní federace sportovního lezení sdružuje a řídí národní svazy a asociace, které se zabývají sportovním lezením v jednotlivých zemích. V rámci České republiky je organizací, která organizuje mistrovské závody a další oficiální soutěže v oblasti sportovního lezení Český horolezecký svaz. Tento svaz představuje vrcholný orgán pro všechny lezecké sporty a disciplíny (IFSC, 2024).

4.4 Způsoby financování sportu handicapovaných ve vybraných evropských zemích

Financování sportu pro osoby s handicapem se v jednotlivých zemích liší a je podmíněno mnoha faktory. Tato odlišnost se projevuje objemem finančních prostředků na tuto oblast nebo mechanismem, kterým jsou zdroje přerozdělovány a řízeny. Některé země kladou velký důraz na podporu a inkluzi osob s handicapem do sportu, jiné se naopak této oblasti věnují okrajově.

4.4.1 Irsko

V Irsku se klíčové programy v oblasti začleňování handicapovaných do sportu primárně financují prostřednictvím orgánu Sport Ireland. Sport Ireland má za úkol podporovat a řídit rozvoj sportu v Irsku. Financování tohoto orgánu je směřováno zejména na sportovní organizace pro jedince s různými typy zdravotních postižení.

V roce 2017 přidělil Sport Ireland 249 000 EUR Irské asociaci invalidních vozíčkářů (Irish Wheelchair Association). Cílem a účelem této alokace bylo podpořit začlenění vozíčkářů do sportu. V roce 2018 vláda spustila první sportovní inkluzivní chartu, která byla určena pro osoby s postižením, s cílem posílit přístup ke sportovním aktivitám a zlepšení začleňování osob s handicapem do sportu. V listopadu 2020 byl v rámci reakce na Covid-19 vydán balíček financování ve výši 85 milionů EUR pro sportovní sektor. Tento balíček byl zaměřen na podporu sportovních organizací, zasažených omezeními spojenými s pandemií (European Union, 2021).

4.4.2 Itálie

V Itálii jsou hlavní programy zaměřené na sport a sport handicapovaných realizovány na regionální a místní úrovni. Financování těchto programů, především pro handicapované, je převážně financováno prostřednictvím ministerstva sportu a soukromých nadací nebo nevládních organizací. Tyto nevládní organizace poskytují finanční podporu regionálním pobočkám Italského paralympijského výboru (Italian Paralympic Committee). Rozpočet Italského paralympijského výboru činí přibližně 20 milionů EUR. V roce 2020 byl schválen nouzový fond ve výši 5 milionů EUR. Financování z tohoto nouzového fondu bylo využito k podpoře sportovních sdružení, která byla ovlivněna pandemií koronaviru. V období mezi lety 2020 a 2021 Italský paralympijský výbor zrušil poplatky pro zdravotně postižené sportovce (European Union, 2021).

4.4.3 Francie

Programy zaměřené na účast osob s handicapem ve sportu spravuje ve Francii Národní centrum pro rozvoj sportu (National centre for development of sports). Národní centrum pro rozvoj sportu je nezávislý veřejný subjekt, který je součástí ministerstva sportu. Tento orgán se zabývá zejména přidělováním vládních dotací na sportovní aktivity. Zaměřuje se zejména na programy, mezi které lze zařadit např. dědictví a společnost a kvalifikované sportovní zaměstnání. Program dědictví a společnost se zaměřuje na sport a zdravotní postižení. Cílem je zejména rozvoj budoucí generace olympijských a paralympijských her. Tento cíl Národní centrum pro

rozvoj sportu splňuje viz. Tabulka 6, protože dochází k postupnému růstu počtu členů a počtu sportovních klubů. Kvalifikované sportovní zaměstnání financuje specialista na zdravotní postižení ve sportovních federacích. Tento program spravuje ministerstvo sportu (European Union, 2021).

Tabulka 6: Členství/počet sportovních klubů pro osoby se zdravotním postižením ve Francii

	2012	2015
Počty členů	73 204	91 781
Počty klubů	2 086	2 481

Zdroj: vlastní zpracování dle European Commission

Čtvrtá kapitola se zabývá významnými mezinárodními sportovními organizacemi, které slouží jako klíčové nástroje pro podporu sportovních aktivit a sportovců na celosvětové úrovni. Tato kapitola se zaměřila zejména na Mezinárodní olympijské hnutí, Mezinárodní olympijský výbor a Národní olympijské výbory, které hrají klíčovou roli při organizaci a podpoře mezinárodních sportovních událostí a závodů.

Další část kapitoly se detailněji zaměřuje na analýzu účasti Itálie, Dánska a České republiky na Letních olympijských hrách v Tokiu v roce 2020. Tato analýza zkoumá počet sportovců, kteří reprezentovali dané země na Olympijských hrách, a počet sportovních disciplín, ve kterých tito sportovci závodili. Dále se kapitola zaměřuje na konkrétní Mezinárodní sportovní federace, mezi které patří Mezinárodní federace ledního hokeje, Mezinárodní basketbalová federace, Mezinárodní volejbalová federace a Mezinárodní federace sportovního lezení. Tyto federace mají zásadní roli při sestavování pravidel a organizování mezinárodních soutěží.

Závěr kapitoly je věnován způsobu financování sportu handicapovaných v několika vybraných evropských zemích, konkrétně v Irsku, Itálii a Francii. Ve všech těchto zemích je sport pro handicapované financován zejména prostřednictvím ministerstva sportu a zároveň také pomocí různých nadací. Každá země má své vlastní programy, které spravují sport pro handicapované sportovce.

ZÁVĚR

V bakalářské práci je podrobně zkoumána role sportu v procesu sociální inkluze a začleňování handicapovaných jedinců do sportu. V rámci teoretické části práce byla podrobně popsána základní terminologie. Jsou zde popsány a rozebrány pojmy, mezi které patří definice sportu, funkce sportu, historický vývoj sportu a členění sportu. Dále zde byla definována sportovní zařízení, která zahrnují ziskové a neziskové organizace, marketing a management ve sportu a sponzoring ve sportu.

Druhá polovina teoretické části se soustředila na problematiku sociální inkluze a exkluze, se zaměřením na začleňování jedinců s různými druhy handicapu do sportovního prostředí. V této části byly zde definovány i samotné druhy zdravotního postižení a sportovní aktivity, které jsou určeny speciálně pro jedince s handicapem. Mezi tyto specifické aktivity se řadí Deaflympiády, Global Games a Paralympijské hry. Každá z těchto událostí má své vlastní charakteristiky a specifika, která umožňují sportovcům s různými typy handicapu zapojit se do sportovního prostředí i na mezinárodní úrovni.

Třetí kapitola se věnovala nejběžnějším sportům, kterým se handicapovaní věnují. Mezi tyto sporty lze zařadit basketbal, cyklistiku, atletiku a lyžování. Dále se kapitola zaměřuje na organizace, které sdružují sportovce a větší pozornost byla věnována Českému hnutí speciálních olympiád. Tato část poskytuje ucelený pohled na tuto organizace a zahrnuje základní informace o spolku, financování a hospodaření spolku. Byla zde provedena analýza příjmů a výdajů, která vyšla pro spolek pozitivně, protože ve sledovaném období dosahovala zisku. Dále zde byla provedena analýza finanční stability. Tato stabilita byla vypočítána pomocí ukazatele rentability, autarkie a likvidity. Všechny tyto ukazatele potvrzují finanční stabilitu a nezávislost Českého hnutí speciálních olympiád.

V závěrečné kapitole byla popsána struktura Mezinárodního olympijského hnutí a jeho jednotlivých složek, kam lze zařadit Mezinárodní olympijský výbor, Mezinárodní sportovní federace a Národní olympijské výbory. Dále zde byla analyzována účast států na Letních olympijských hrách v Tokiu 2020, a byly zde zmíněny konkrétní Mezinárodní sportovní federace, jejichž hlavním cílem je propagovat a podporovat rozvoj všech druhů sportu. Závěr kapitoly je zaměřen na financování sportu handicapovaných v Irsku, Itálii a ve Francii a na programy, které jednotlivé státy využívají při inkluzi handicapovaných do sportu.

POUŽITÁ LITERATURA

BROWN, Zeta, 2016. *Inclusive Education*. New York: Routledge. ISBN 978-1-138-91389-9.

CONI [online], 2024. [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.coni.it/it>.

ČÁSLAVOVÁ, Eva, 2020. *Management a marketing sportu 21. století*. Jesenice: Ekopress. ISBN 978-80-87865-62-0.

ČESKÁ ASOCIACE TĚLESNĚ HANDICAPOVANÝCH SPORTOVců, 2021. *Koncepce rozvoje para atletiky 2021-2023* [online]. In: Praha [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <Para-atletika.pdf> (gov.cz).

ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR [online], 2024. [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://www.olympijskytm.cz/zakladni-informace>.

ČESKÝ PARALYMPIJSKÝ VÝBOR [online], c2011-2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://paralympic.cz/cpv/paralympijske-hry/xvii-letni-paralympijske-hry-pariz-2024/>.

ČESKÝ PARALYMPIJSKÝ VÝBOR [online], c2011-2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://paralympic.cz/cpv/paralympijske-hry/xiv-paralympijske-hry-milano-cortina-2026/>.

ČESKÝ PARALYMPIJSKÝ VÝBOR [online], c2011-2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://paralympic.cz/cpv/paralympijske-hry/cpt/sporty/paralympijske-sporty/atletika/>.

ČESKÝ PARALYMPIJSKÝ VÝBOR [online], c2011-2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://paralympic.cz/cpv/paralympijske-hry/cpt/sporty/paralympijske-sporty/alpske-lyzovani/>

ČESKÝ SVAZ CYKLISTIKY, 2021. *Koncepce rozvoje para cyklistiky 2021-2023* [online]. In: Praha [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://nsa.gov.cz/wp-content/uploads/2022/01/Para-cyklistika.pdf>.

DIF [online], 2024. [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.dif.dk/>.

DOVALIL, Josef, 2004. *Olympismus*. Praha: Olympia. ISBN 80-703-3871-7.

EUROPEAN UNION [online], 2021. [cit. 2024-04-26]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/679096/EPRS_BRI\(2021\)679096_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/679096/EPRS_BRI(2021)679096_EN.pdf).

FIBA [online], 2024. [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.fiba.basketball/>.

FIVB [online], 2022. [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://www.fivb.com/>.

FLEMR, Libor, 2022. *Zařízení pro sport a tělesnou výchovu v České republice*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-5198-9.

GRÉXA, Ján a kol., 2011. *Dějiny sportu: přehled světových a českých dějin tělesné výchovy a sportu*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5458-5.

HOBZA, Vladimír a kol., 2006. *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress. ISBN 80-869-2904-3.

IFSC [online], 2024. [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.ifsc-climbing.org/>.

- IIHF [online], c2007-2024. [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.iihf.com/>.
- JANSA, Petr, 2018. *Pedagogika sportu*. Vydání druhé. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-3986-4.
- JIRÁKOVÁ, Pavlína, 2014a. *Informace o typech zdravotního postižení* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://www.alfabet.cz/dite-se-zdravotnim-postizenim/typy-zdravotniho-postizeni/informace-o-typech-zdravotniho-postizeni/>.
- JIRÁKOVÁ, Pavlína, 2014b. *Fyzické postižení* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://www.alfabet.cz/dite-se-zdravotnim-postizenim/typy-zdravotniho-postizeni/fyzicke-postizeni/>.
- JIRÁKOVÁ, Pavlína, 2014c. *Zrakové postižení* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://www.alfabet.cz/dite-se-zdravotnim-postizenim/typy-zdravotniho-postizeni/zrakove-postizeni/>.
- JIRÁKOVÁ, Pavlína, 2014d. *Sluchové postižení* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://www.alfabet.cz/dite-se-zdravotnim-postizenim/typy-zdravotniho-postizeni/sluchove-postizeni/>.
- KÁBELE, Josef, 1992. *Sport vozíčkářů*. Praha: Olympia. ISBN 80-7033-233-6.
- KELLER, Jan, 2014. *Exkluze jako sociální problém a jako otázka metodologická*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě. ISBN 978-80-7464-490-0.
- KONÍČKOVÁ, Veronika, 2023. *Speciální olympiáda Česká republika* [online]. [cit. 2024-04-18]. Dostupné z: <https://www.specialolympics.cz/data/files/socz.pdf>.
- KOS, Stanislav, 2020. *Civilizační onemocnění – Mediaplanet* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://www.copn.cz/cs/pro-pacienty/clanky/civilizan-onemocnn-mediaplanet-140>.
- KUNHARTOVÁ, Monika, 2013. *Charakteristika kombinovaného postižení* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/charakteristika-kombinovaneho-postizeni>.
- KUNZ, Vilém, 2020. *Společenská odpovědnost ve sportu*. Praha: Grada Publishing. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-1209-8.
- KUNZ, Vilém, 2018a. *Sportovní marketing: CSR a sponzoring*. Praha: Grada Publishing. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0560-1.
- KUNZ, Vilém, 2018b. *Sportovní marketing: CSR a sponzoring*. Praha: Grada Publishing. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0560-1.
- LICHNOVSKÝ, Jan, 2018. *Civilizační choroby* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <http://www.lich.cz/uvod/>.
- MAŘÍKOVÁ a kol., 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum. ISBN 80-718-4311-3.

- MEZINÁRODNÍ OLYMPIJSKÝ VÝBOR, 2023. *Olympijská charta* [online]. [cit. 2024-04-18]. Dostupné z: [https://www.olympijskytym.cz/files/docs/O%20%20C4%8COV/vykonnvybor/zasedani-vv-231030/3a\)%20Olympijska%CC%81%20charta_aktualizace_C%CC%8CJ.pdf](https://www.olympijskytym.cz/files/docs/O%20%20C4%8COV/vykonnvybor/zasedani-vv-231030/3a)%20Olympijska%CC%81%20charta_aktualizace_C%CC%8CJ.pdf)
- MEZINÁRODNÍ PARALYMPIJSKÝ VÝBOR, 2014. *Pravidla Sledge Hokeje 2014-2018* [online]. [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://parahockey.cz/wp-content/uploads/2020/09/pravidla-sledge-hokeje-2014-2018.pdf>.
- MICHALÍK, Jan, 2011. *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-859-3.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2014. *Strategie sociálního začleňování 2014-2020*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. ISBN 978-80-7421-080-8.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, 2016. *Evropská charta sportu* [online], [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/3836>.
- MOTEJZÍKOVÁ, Jitka, 2012. *Dítě se sluchovým postižením* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/dite-se-sluchovym-postizenim>.
- NOVOTNÝ, Jiří, 2011. *Sport v ekonomice*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-666-0.
- SLEPIČKOVÁ, Irena, 2005. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-1039-6.
- SLOWÍK, Josef, 2016. *Speciální pedagogika*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0095-8.
- SYCHROVÁ, Pavla, 2012. *Charakteristika poruch řeči* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/charakteristika-poruch-rci>.
- SOELDNER, David, 2013. *Z Pekingu do Londýna*. Praha: Český paralympijský výbor a Premier Sports CZ v nakl. Epoque. ISBN 978-80-7425-163-4.
- SOMMER, Jiří, 2003. *Malé dějiny sportu, aneb, O sportech našich předků--: sportování ve znamení býčích rohů, jak to vypadalo v Olympii, gladiátorské hry, Artušovské hry, lov jako sport, rodí se fotbal, hry gentlemanů, moderní olympijské hry*. Olomouc: Fontána. ISBN 80-733-6116-7.
- STEJSKAL, Jan a kol., 2012. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-973-9.
- ŠIŠKA, Jan, 2012. *Klasifikace mentálního postižení a podpora dítěte* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/klasifikace-mentalniho-postizeni-podpora-ditete>.
- ŠÍMA, Jan, 2016. *Kvalita služeb sportovních zařízení a možnosti jejího hodnocení*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-3326-8.
- ŠKARABELOVÁ, Simona, 2005. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru. ISBN 80-239-4057-0.

- ŠTĚDRŮŇ, Bohumír, 2021. *Manažerské rozhodování a sport*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-4928-3.
- ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva, 2012. *Základy speciální pedagogiky*. Praha: Parta. ISBN 978-80-7320-176-0.
- TÁBORSKÝ, František, 2005. *Sportovní hry II: základní pravidla, organizace, historie*. Praha: Grada. ISBN 80-247-1330-6.
- TETŘEVOVÁ, Liběna, 2008. *Veřejná ekonomie*. Praha: Professional Publishing. ISBN 978-80-86946-79-5.
- TROJAN, Stanislav, 2005. *Fyziologie a léčebná rehabilitace motoriky člověka*. Praha: Grada. ISBN 80-247-1296-2.
- UNITED NATIONS, 2016. *Leaving no one behind: The Imperative of Inclusive Development, Report of the World Social Situation 2016*. New York: United Nations. ISBN 978-92-1-057710-6.
- VÁGNEROVÁ, Marie, 2004. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál. ISBN 80-717-8802-3.
- VENCLÍK, Milan a kol., 2016. *Začleňování osob s tělesným postižením do společenského a pracovního života*. [online], In: Brno. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: https://www.komora-socialnich-podniku.cz/wp-content/uploads/2017/05/brozura_zaclenovani_osob_s_telesnym_postizenim.pdf
- VOTOUPAL, Miloš, 2022. *Podpora příležitostí lidí s mentálním handicapem*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-5451-5.
- Zákon o sociálních službách, 2006. Zákon č. 108/2006 Sb.
- ZILCHER, Ladislav a Zdeněk SVOBODA, 2019. *Inkluzivní vzdělávání: efektivní vzdělávání všech žáků*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0789-6.